

Iraia MUJICA RUBIO

DEBATE SOBRE LA
ESTIMULACIÓN TEMPRANA EN
EDUCACIÓN INFANTIL: FAMILIAS
Y GENERACIÓN DIGITAL/
*ESTIMULAZIO GOIZTIARRARI
BURUZKO EZTABAIDA HAUR
HEZKUNTZAN: FAMILIAK ETA
BELAUNALDI DIGITALA*

TFG/*GBL* 2013

Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua
Grado en Maestro en Educación Infantil

Gradu Bukaerako Lana
Trabajo Fin de Grado

**ESTIMULAZIO GOIZTIARRARI BURUZKO
EZTABAIDA HAUR HEZKUNTZAN: FAMILIAK
ETA BELAUNALDI DIGITALA**
***DEBATE SOBRE LA ESTIMULACIÓN TEMPRANA
EN EDUCACIÓN INFANTIL: FAMILIAS Y
GENERACIÓN DIGITAL***

Iraia MUJIKARUBIO

GIZA ETA GIZARTE ZIENTZIEN FAKULTATEA
FACULTAD DE CIENCIAS HUMANAS Y SOCIALES

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA
UNIVERSIDAD PÚBLICA DE NAVARRA

Ikaslea / Estudiante

Iraia MUJIKARUBIO

Izenburua / Título

Estimulazio goiztiarrari buruzko eztabaida Haur Hezkuntzan: familiak eta belaunaldi digitala / *Debate sobre la estimulación temprana en Educación Infantil: familias y generación digital*

Gradu / Grado

Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua / Grado en Maestro en Educación Infantil

Ikastegia / Centro

Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea / Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Nafarroako Unibertsitate Publikoa / Universidad Pública de Navarra

Zuzendaria / Director-a

Olatz MUÑOZ ARRIETA

Saila / Departamento

Soziologia / Sociología

Ikasturte akademikoa / Curso académico

2012/2013

Seihilekoa / Semestre

Udaberria / Primavera

Hitzaurrea

2007ko urriaren 29ko 1393/2007 Errege Dekretua, 2010eko 861/2010 Errege Dekretuak aldatuak, Gradu ikasketa ofizialei buruzko bere III. kapituluak hau ezartzen du: “ikasketa horien bukaeran, ikasleek Gradu Amaierako Lan bat egin eta defendatu behar dute [...] Gradu Amaierako Lanak 6 eta 30 kreditu artean edukiko ditu, ikasketa planaren amaieran egin behar da, eta tituluarekin lotutako gaitasunak eskuratu eta ebaluatu behar ditu”.

Nafarroako Unibertsitate Publikoaren Haur Hezkuntzako Irakaslearen Graduak, ANECAk egiaztatutako tituluaren txostenaren arabera, 12 ECTSko edukia dauka. Abenduaren 27ko ECI/3854/2007 Aginduak, Haur Hezkuntzako irakasle lanetan aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizialak egiaztatze baldintzak ezartzen dituenak arautzen du titulu hau; era subsidiarioan, Unibertsitatearen Gobernu Kontseiluak, 2013ko martxoaren 12ko bileran onetsitako Gradu Amaierako Lanen arautegia aplikatzen da.

ECI/3854/2007 Aginduaren arabera, Haur Hezkuntzako Irakaslearen ikasketa-plan guztiak hiru modulutan egituratzen dira: lehena, oinarrizko prestakuntzaz arduratzen da, eduki sozio-psiko-pedagogikoak garatzeko; bigarrena, didaktikoa eta diziplinakoa da, eta diziplinen didaktika biltzen du; azkenik, Practicum daukagu, zeinean graduoko ikasleek eskola praktiketan lortu behar dituzten gaitasunak deskribatzen baitira. Azken modulu honetan dago Gradu Amaierako Lana, irakaskuntza guztien bidez lortutako gaitasun guztiak islatu behar dituen. Azkenik, ECI/3854/2007 Aginduak ez duenez zehazten gradua lortzeko beharrezkoak diren 240 ECTSak nola banatu behar diren, unibertsitateek ahalmena daukate kreditu kopuru bat zehazteko, aukerako irakasgaiak ezarri, gehienetan.

Beraz, ECI/3854/2007 Agindua betez, beharrezkoa da ikasleak, Gradu Amaierako Lanean, erakutsi dezan gaitasunak dituela hiru moduluetan, hots, oinarrizko prestakuntzan, didaktikan eta diziplinan, eta Practicumean, horiek eskatzen baitira Haur Hezkuntzako Irakasle aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizial guztietan.

Lan honetan, oinarrizko prestakuntzako moduluak bidea eman digu soziologia, psikologia eta pedagogia zientziez aritzeko eta gaia jakintza horiek aintzat hartuta jorratzeko. Atal honen garapena, bereziki bigarren puntuan gertatzen da "Marko teorikoa: oinarriak eta irakasle lanbidearekin erlazioa" izenekoan, beraz. Dena den, zazpigarren puntuak ere ("eskolarako duen eragin sozial, psikologiko eta pedagogikoa") esparrua ematen dio oinarrizko prestakuntzako gaiari. Modulu honetako jakintzak lehenengo mailan jaso ditugu bereziki, beste urteetako ikasgaiek ere eragina izan duten arren: "Gizarte antolaketa eta giza garapena", "Kultura-aniztasuna, oinarrizko eskubideak, berdintasuna eta hiritartasuna", "Oinarri psikologikoak: gizabanakoa eta gizarte ingurunea", "Garapen ebolutiboa eta ikaskuntza" eta "Aniztasuna eta erantzun psikopedagogikoa".

Didaktika eta diziplinako moduluak irakaslearen lanbidean gehiago sakontzeko aukera eman digu, esku hartzea eta metodologiaren garrantzia ikusaraziz. Atal hau, gehienbat, bigarren puntuko zientzien azalpenean (pedagogiaz aritzean), azken atalean ("Irakasle lanbidearekin harremana") eta laugarren puntuan ("Autoreen ikuspegi arrazoituak") garatzen da. Modulu honetako informazioa bigarren eta hirugarren mailetako ikasgaietan jaso dugu batez ere: "Irakasle lanbidea", "Hezkuntza erakundeak", "Haur eskolaren antolaketa", "Haur literaturaren didaktika" eta "Hizkuntzaren didaktika".

Halaber, Practicum moduluak inguruarekin (haur, irakasle nahiz familiarekin) hartu-emanak mantentzeko gaitasunak eman dizkigu. Era honetan, bosgarren puntuan ("kasu baten azterketa: babybit") programa batez azterketa eta aditu batekin elkarriketa zehazten dira. Modulo honetan agertzen diren jakintzak, eta esperientzia bereziki, ikastaldian zehar izandako praktikei esker lortu ditugu.

Azkenik, aukerako moduluak, Pedagogi Terapeutikoaren aipamenak zehazki, bidea eman digu teknikaren esku hartzea finkatzeko zazpigarren puntuan ("eskolarako duen eragin sozial, psikologiko eta pedagogikoa"). Azken urteko ikasgaiak izan dira aukerako modulu hau osatzen lagundu digutenak: "Behar psikologikoak eskolan", "Eskolan esku hartzeko teknika psikologikoak", "hezkuntza inklusiborako proposamen pedagogikoak", "Laguntza eta ikerketa zerbitzuak Hezkuntza Inklusiboan". Hala ere bigarren mailako "Gizarte, familia eta eskola inklusiboa" ikasgaiak ere esku eman digu.

Beste alde batetik, ECI/3854/2007 Aginduak ezartzen du, Gradua amaitzerako, ikasleek gaztelaniazko C1 maila eskuratuta behar dutela. Horregatik, hizkuntza gaitasun hau erakusteko, hizkuntza honetan idatziko dira lehengo, zazpigarren eta zortzigarren puntuak: “antecedentes”, “Implicaciones sociológicas, psicológicas y pedagógicas en la escuela” eta “Concusiones” atalak, hurrenez hurren. Hurrengo atalean aipatzen den laburpen derrigorrezkoa ere gazteleraz dago egina.

Laburpena

Proiektu honek estimulazio goiztiarrari buruzko jakintza zabaltzeko aukera eman digu: gizarte, eskola eta familia giroan haur hezkuntzan zehar (0tik 6 urtera) praktikan jartzen den teknika multzoa. Lehen mailako sozializazio bezala ezaguna den kontzeptuari buruzko informazio anitza eskaintzen saiatu gara, soziologia, psikologia eta pedagogiaren ikuspegitik datuen argipena eginez eta zenbait adituk burututako ikerketen ondorioen analisiak eginez. Babybit deituriko programa jakin baten azterketatik konklusioak ateratzerako momentuan aintzat hartu ditugu eskola eta familietan metodoa erabiltzearen aurkakoen nahiz aldekoen iritzi eta argudioak. Bukatzeko, ondorioak aurkezten ditugu irakasleriarengan teknika multzoaren inguruan hausnarketa egiteko ahalmena sustatzen duten inplikazioak aipatzearekin batera.

Hitz gakoak: estimulazio goiztiarra; familia ingurua; lehen mailako sozializazioa; teknologia; haur hezkuntza.

Resumen

Este proyecto nos ha permitido aumentar el conocimiento sobre la estimulación temprana: conjunto de técnicas utilizadas en la sociedad, en la escuela y en el ambiente familiar durante el periodo de educación infantil (de 0 a 6 años). Nos hemos esforzado en ofrecer información amplia sobre la socialización primaria aclarando conceptos desde el punto de vista de la sociología, psicología y pedagogía y basándonos en los análisis elaborados sobre las conclusiones de investigaciones realizadas por algunos expertos. El estudio realizado a partir del análisis de un programa concreto, Babybit, toma en consideración opiniones y argumentos de autores posicionados a favor y en contra de la puesta en marcha de la estimulación temprana en la escuela y en las familias. Presentamos, para finalizar, unas conclusiones y planteamos implicaciones para impulsar al profesorado a reflexionar sobre el conjunto de técnicas.

Palabras clave: estimulación temprana; entorno familiar; socialización primaria; tecnología; educación infantil.

Abstract

This project has allowed us to increase the knowledge about early stimulation: the method is used in the society, in the school and in families during early childhood (from 0 to 6 years). We have made an effort so as to offer broad information relating to the first socialization. For that, we have clarified concepts from the point of view of sociology, psychology and pedagogy and basing on our analysis about conclusions of some researches. We have performed an analysis of a program called Babybit taking into consideration opinions and arguments that are in favor and counter of using early stimulation at the school and in families. Finally, we present some conclusions and we propose implications for teachers in order to promote reflection about the method.

Keywords: early stimulation; family; first socialization; technology; infant education.

Aurkibidea

Sarrera

1. Aurrekariak, helburuak eta galderak

- 1.1. Antecedentes
- 1.2. Helburuak eta galderak

2. Marko teorikoa: oinarriak eta irakasle lanbidearekin harremana 1

- 2.1. Marko teorikoa: bere oinarriak 1
 - 2.1.1. Psikologia 1
 - 2.1.2. Soziologia 5
 - 2.1.3. Pedagogia 7
- 2.2. Irakasle lanbidearekin harremana 9

3. Garapena: ikuspegi historikoak. Abiapuntu kontzeptuala 17

- 3.1. Garapena: ikuspegi historikoak 17
 - 3.1.1 Estimulazio goiztiarraren bilakaera 18
- 3.2. Abiapuntu kontzeptuala 19
 - 3.2.1. Familia 19
 - 3.2.2. Sozializazioa 22
 - 3.2.3. Estimulazio goiztiarra 23
 - 3.2.4. Baliabide teknologiko berriak 26
 - 3.2.5. Haurrak 27

4. Autoreen ikuspegi arrazoituak 31

- 4.1. Estimulazio goiztiarraren aldeko autoreak 31
 - 4.1.1. Glenn Doman 32
 - 4.1.2. Robert Dottrens 36
- 4.2 Estimulazio goiztiarraren kontrako autoreak 38
 - 4.2.1. Emmi Pikler 39
 - 4.2.2. Loris Malaguzzi 41

5. Kasu baten azterketa: Babybit 45

- 5.1. Prestaketa 45
 - 5.1.1. Lan praktikoaren aurkezpena 45
 - 5.1.2. Justifikazioa 45
 - 5.1.3. Ikerketak aztertu nahi duena. Helburuen zehaztapena 47
- 5.2 Webgunearen deskribapena 48

6. Azalpena 53

- 6.1. Webgunearen balorazioa 53
- 6.2. Adituaren produktuari buruzko iritzia 55

7. Implicaciones sociales, psicológicas y pedagógicas en la escuela 59

- 7.1. Influencia social 59
- 7.2. Influencia psicológica 61
- 7.3. Influencia pedagógica 62

8. Conclusiones 67

9. Erreferentziak 73

10. Eranskinak 77

Babybit 77

SARRERA

Proiektua Haur Hezkuntzak irauten duen etapan gizartean, familia giroan nahiz ikastetxeetan martxan jartzen den teknika multzoen ingurukoa da, estimulazio goiztiarrari buruzkoa zehazki.

Haurraren 0-6 adin tartean garapen pertsonal osoa bultzatzeko ahalegina egin behar da. Haur Hezkuntzak, baina, esperientzia praktikoa familia eta eskola esparrura mugatzen du batez ere. Ezinbestekoa da bi eremu ezberdin hauek giro egokiak eskaintzea: sozioafektibo, integratzaile eta errealistak, eta era berean pertsona bezala garatzeko moduko esparru psikologiko eta fisikoak. Horretarako, eskola eta familiaren elkarlana beharrezko bihurtzen da.

"Haur Hezkuntzaren xedea da haurrei garapen fisiko, afektibo, sozial eta intelektualak lortzen laguntzea" eta "Familiak etapa honetan duten funtsezko erantzukizuna errespetatu eta bultzatzearren, ikastetxeak beraiekin elkarlanean estu arituko dira, eta beren seme-alaben hezkuntza-prozesuan parte hartzera bultzatzeko beharrezkoak diren neurriak ezarriko dituzte" (Nafarroako Gobernua eta Hezkuntza Departamentua, 2007).

Proiektuak bide horretan laguntzeko asmoa du eta beraz, honelakoa da lanaren garapena:

- Kontzeptu eta teoria ezberdinen inguruko informazioa,
- Baliabide zehatzen azterketa eta baliabide teknologikoek transmititzen dituzten baloreen zehaztapena.

"Aurrekariak, helburuak eta galderak" puntuan egungo egoeraren deskribapen laburra egiten da, gaiak gaur duen presentzia justifikatu asmoz. Honekin batera estimulazio goiztiarrarekiko dagoen ezjakintasunaren adibide, sortzen diren dudak planteatzen dira. Horiekin batera, lanaren hezurdura osatzen duten helburuen finkapena egiten da.

Proiektuari hasiera ematen dion puntuaren ondoren "Marko teorikoa: oinarriak eta irakasle lanbidearekin harremana" puntua dago. Atal hau gaia ulertzen hasteko abiapuntua izaki, zenbait elementuren inguruko argibideak ematen dira. Hala nola

estimulazio goiztiarrean eragina duten zientzien esplikazioa (soziologia, psikologia eta pedagogia), sozializazioa haurren eremu hurbiletan nola ematen den eta irakasle lanbidearen azalpena.

Estimulazio goiztiarra historian kokatzea beharrezkoa da bere jatorria eta metodoa praktikan jartzeko hasierako arrazoiak hobe ulertzeko. Honekin batera "Garapena: ikuspegi historikoak eta abiapuntu kontzeptuala" puntuan gaiarekin harreman estuan dauden kontzeptuen definizioa ematen da.

Proiektuaren aztergaia kontzeptu eztabaidatua denez, iritzi aniztasuna kontuan hartu behar da gaiaren inguruan gehiago sakontzeko. Horretarako, "Autoreen ikuspegi arrazoituak" puntuan, aldeko eta kontrako autoreen argudioez baliatu gara.

Bestalde, "Kasu baten azterketa: Babybit" puntuan, izenburuak dioen moduan, estimulazio goiztiarreko produktu baten jarraipena egin dugu. Izan ere, puntu honek atal praktikoari hasiera ematen dio eta ondorioz, teoria errealitatean aurrera nola eramaten den behartzeko aukera izan dugu. Produktu jakinaren aukeraketaren arrazoiak ematen dira atal honetan.

Produktua salgai jartzen duen webgunearen behaketa egin ostean, "Azalpena" puntuan, web-orriaren azterketa egin dugu liburu batean oinarrituz¹. Ondoren, produktuaren eta metodoari buruzko iritzia galdetu diogu Alfredo Hoyuelos pedagogo eta irakasle nafarrari.

Gazteleraz burututako "Eskolarako duen eragin sozial, psikologiko eta pedagogikoa" puntuan, estimulazio goiztiarraren eraginaren nondik norakoen azalpena soziologia, psikologia eta pedagogiaren ikuspuntutik egin dugu.

Lanari amaiera emateko, "Ondorioak" puntuan, helburuei erantzuna eman zaie eta bide batez, hausnarketa egiteko abagune paregabe izan da. Lanean zehar pentsamenduak izan duen garapenaren azken urratsa izan da.

¹ Colomer, T. (2002). *Siete llaves para valorar las historias infantiles*. Fundación Germán Sánchez Ruipérez

1. AURREKARIAK, HELBURUAK ETA GALDERAK

1.1 Antecedentes

La sociedad y la educación mantienen un vínculo estrecho. Al igual que la educación influye en la sociedad, la educación es el reflejo de la sociedad. Dentro de ella encontramos a individuos relacionados entre sí, ya sea por parentesco, amistad u otros motivos. La sociedad, educación y familias están unidas por la misma pieza: el individuo.

Desde el momento del nacimiento, los niños se relacionan con su entorno adquiriendo nuevas cualidades y capacidades que contribuyen a su desarrollo físico, psicológico y afectivo-social. La sociedad y los agentes socializadores influyen de manera positiva y a veces negativamente también en el crecimiento de los niños y niñas.

Es por eso por lo que vemos necesario hacer una breve descripción de la sociedad contemporánea:

La sociedad es un concepto dinámico debido a que con el tiempo ha ido cambiando. Con el paso de milenios, siglos, décadas y años la sociedad se ha transformado y evolucionado por diversos factores y razones (principalmente económicos) hasta llegar a la actual, a la que muchos llaman “sociedad de la información”, concepto basado en el trabajo realizado por el japonés Joneji Masuda (1905-1995).

La sociedad industrial fue creada basándose en la ciencia y en el optimismo, ideas que aun teniendo detractores siguen en pie hoy en día. La sociedad actual se caracteriza por el cambio constante, profundo y acelerado que se extiende por todos los ámbitos, puesto que al ser un conjunto integrado, la modificación de un solo espacio tiene influencia en todos los demás. Sociedad de la información, sociedad del conocimiento, sociedad globalizada... muchos son los nombres que se le han atribuido a la sociedad en la que vivimos. Lo cierto es que a pesar de tener más recursos que nunca para poder conocer la realidad, todavía no la controlamos y eso produce que las inseguridades se apoderen de la sociedad.

El motor de la sociedad actual es la economía, todo depende de ella: la política, la cultura, la educación, la salud...

Los valores que se transmiten e inculcan mediante los agentes socializadores están relacionados con el motor y la base de la sociedad. Así pues, la escuela se ha convertido en reproductor del ciudadano ideal: rápido y repetitivo.

La estimulación temprana es una técnica presentada en los años ochenta por su creador norteamericano Glenn Doman como “liberadora para los niños”. Este proyecto pretende averiguar más sobre ese método puesto que hay desconocimiento al respecto entre los padres y profesores, y además, podemos encontrar sociólogos, psicólogos y pedagogos a favor y en contra de él. (Trinidad Requena; Gómez González; otros, 2013)

1.2 Helburuak eta galderak

a. Estimulazio goiztiarraren nondik norakoetan sakontzea.

a.1 Kontzeptuaren berri izatea. Hau da, estimulazio goiztiarraren definizioa jakin nahiko genuke eta sortzen zaizkigun zenbait galderari erantzuteko nahia bete. Era berean estimulazio goiztiarrak bultzatzen duen sozializazioa ikertzea ezinbesteko ikusten dugu.

a.2 Teknika aurrera nola eraman daitekeen zehaztea. Bide batez, estimulazio goiztiarrean erabiltzen diren baliabideak zeintzuk diren eta nola erabil daitezkeen ezagutzea.

a.3 Estimulazio goiztiarraren erabilpenaren jomuga zein den aztertzea. Erabilgarria eta eraginkorra ote den ondoriozta genezake modu honetan. Horrekin batera, metodoaz baliatzean guraso zein irakasleak honek dituen abantailen eta desabantailen jakinaren gainean jartzea beharrezkoa da. Azkenik, gaiaren inguruko teoria ezberdinak analizatzea eta ondorioz, iritzi ezberdinak konparatu eta kontuan hartzea erabilgarria suerta daiteke hausnarketa propioa egiteko.

b. Estimulazio goiztiarrak familiarekin duen harremana aztertzea. Hots, gurasoek teknika horren inguruko informazioa duten jakitea eta zein den zehazki beraiek ematen dioten erabilpena.

c. Estimulazio goiztiarraren eta eskolaren (irakasle lanarekin) arteko erlazioa etsaminatzea. Eskolan estimulazio goiztiarraren erabilpena nolakoa den jakitea gustatuko litzaiguke.

d. Irakasle lanean, gurasoen heziketan eta hezkuntza sisteman hobekuntzak lortzea. Proiektu honen bidez hiru esparru horietan sortzen diren galderei erantzuna eman nahi zaie. Are gehiago, lana ez da arrapostu hutsa, hortik haratago joan nahi duen zerbait baizik. Hori gutxi iritzita, gizarte osoaren eta bertako eragile eta partaideen hobekuntza lortu nahi da. Hezkuntza sistema gizartera egokitu behar baita, eta aldi berean, gizarterako eredugarria izan.

e. Egungo gizartean baliabide digitalek duten protagonismoa probestuz, beraien inguruko ezagutza zabaltzea. Teknologia berrien inguruko zalantzak argitzea da funtsezko helburua. Transmittzen dituzten baloreak zeintzuk ote diren jakitea beharrezkoa da, negatiboak hedatzekotan zer egin behar den zehazteko.

Gaiaren inguruko kritika egitea eta hausnarketa propioa bultzatzea.

2. MARKO TEORIKOA: OINARRIAK ETA IRAKASLE LANBIDEAREKIN HARREMANA

2.1 Marko teorikoa: bere oinarriak

Hautzaroan gehiago sakontzeko, zientzia eta diziplina ezberdinez baliatuko gara: psikologia haurren inguruan gehiago jakiteko, soziologia gizartea ulertzeko ikuspuntua kontuan izateko eta pedagogia hezkuntzaren erantzuna nolakoa den behatzeko.

2.1.1 Psikologia

Psikologia bizidunen portaerak eta adimena aztertzen dituen zientzia da. Azterketa hori dimentsio indibidual eta kolektiboa kontuan hartuta egiten da metodo zientifikoaren bidez eta ondorioz, aintzat hartzen dira maila psikologiko, sozio-kultural nahiz bio-fisiologikoak.

Zientzia honek aztertzen dituen eremuak, berriki esan dugun moduan, bi dira: bata ezagutzarena da eta bere barnean daude pertzepzioa, kognizioa, emozioa, izaera eta oroimena; bestea, aldiz, portaerarena da eta bere baitan aurki ditzakegu portaera, motibazioa eta pertsonen arteko harremanak. (Ballesteros Jiménez, 2000)

Ezagutzaren eta portaeraren berri ematen duen jakintzaren esparruak lau dira: (Buruxkak liburutegi digitala, 2013-15-10: Balluerka Lasa eta Isasi Balanzategi, 2007)

- **Psikofisiologia.** Gizakiaren eta animaliaaren portaeraren oinarri biologiko eta kimikoen informazioa ematen du. Alor hau psikologia esperimentalarekin oso loturik dago, hau da, fenomeno psikikoak eta portaerazkoak analizatzen dituen esparruarekin.
- **Psikologia konparatiboa.** Gizakiaren jokaerak aztertzen dira. Hau da, zer eta nola egiten dugun. Psikologia soziala eta psikologia industrialak, honen barnean sartuko genuke
- **Psikologia klinikoa, psikopatologia edo nahaste psikologikoa.** Jokabidean eta kognizioan gertatzen diren nahasteak bilatzen ditu, ondoren diagnostikoa egin eta terapia ezartzen du. Beste alor batekin harreman estuan dago:

Ikaskuntzaren psikologiarekin, arazo psikologikoen ikerketa egiten duenaren, hain zuzen ere.

- Garapenaren psikologia. Prozesuak bizitzaren ziklo ezberdinetan ikertzen dira. Honek esan nahi du gizakiaren jokabideak jaiotzatik heldutasunera izaten dituen aldaketen inguruko jakintzak asetzen dituela, ikuspuntu biologiko, kognitibo eta emozionaletik.

Azken esparru honetan murgilduko gara hurrei buruzko ezagutza handitzeko. Izan ere, estimulazio goiztiarrari buruzko ezagupena handitzeko beharrezkoa da garapen psikologikoan egin diren ikerketak ezagutzea:

“Su objetivo es describir y explicar las relaciones entre la edad y las dimensiones del comportamiento” (Martí Sala, 1991). Garapen psikologikoaren burubidea, beraz, pertsonen jarrerak eta garapena ezagutu eta beren eboluzioaren optimizazioa da. Horretarako, denboran zehar pertsonak izandako berrikuntza psikologikoak analizatzen ditu: jarrera aldaketak (nortasunarekin, besteekin erlazionatzeko erarekin eta emozioekin loturik) eta ezagutzaren garapena (ikaskuntza, oroimena, arrazoiketa, arreta, mintzaira eta pentsamendua dira adierazgarrienak), aldaketa fisikoak alde batera utzi gabe (gorputz eta garunaren bilakaera, zentzu gaitasuna eta mugitzeko trebetasuna).

Giza garapenean eragina izan dezaketen faktore ezberdinak kontuan hartu behar dira edozein ikerketari hasiera eman baino lehen: espezie bateko partaide izatea, kultura, une historikoa, talde batean integratua egotea eta ezaugarri indibidualak.

Azken faktorea aintzat harturik uneoro, onartu beharra dago gizaki gehienak aro jakin batzuetatik pasatzen direla: prenatal edo jaioaurretikoa (sorkuntzatik jaiotzara artekoa), lehen haurtzaroa (0-2 urte), eskolaurrea (2-6 urte), lehen hezkuntza edo tarteko haurtzaroa (6-12 urte), nerabezaroa (12-20 urte), helduaroa (21-65 urte) eta zahartzaroa (65etik aurrera).

Lanean zehar, 0-6 etapari haurtzaroa deituko diogu. Adin tarte honetako garapena nolakoa denaren inguruan informatu nahiez gero, beharrezkoa da historian barrena eragina izan duten teoria ezberdinetara jotzea. Teoria hauen inguruko ikerketetan oinarritzen dira estimulazio goiztiarraren inguruan mintzatzen direnak:

- Sigmund Freud (1856-1939) mediku eta neurologo austriarra. Haurren sexualitateari buruzko teoria egin zuen, horren inguruan ikerketa egin ostean (Psikoanalisiaren Teoria). Garapenean afektuak duen garrantzia azpimarratzeaz arduratzen da lan horretan. *“Ni puedo pensar en ninguna necesidad tan fuerte como la necesidad de la protección de un padre”* (Freud, 1916). Lehenengo fasea ahozko deiturikoa da (jaiotzatik 12-18 hilabetera) eta haurraren atsegina ahoan eta honen inguruan gertatzen den edozein ekintzatan zentratzen da. Ondoren, 12 hilabetetatik 3 urtetara, uzki fasean alegia, gustuko jarduerak uzkiaren eremuan pasatzen dira (esfinterren kontrola garai lortuz, bereziki). Hirugarren fasea, fase falikoa (3-6 urteetan) da. Fase honetan, plazera sexu-organoak ukitzen edo haiekin kontatua izaten lortzen dute haurrek. Pubertarotik helduarora azken fasea dago (genital fase izendatua) eta sexualitaterantz kanalizatzen dira aurreko faseko bulkadak berpiztuak (Freud, 1916).
- Jean Piaget (1896-1980) filosofo eta psikologo suitzarra. 12 urtera arteko haurren azterketa egin zuen eta jakintzak haurren garapenean erabakigarria dela defendatzen du, afektuari inportantzia kenduz. Honen arabera, ezagutzaren garapenaren estadioek aldaezina den ordena dute, haien artean erlazio hierarkikoa dago eta kronologia aldakorra dute (haur bakoitzaren adimenaren garapena ezberdina da). Adimen sentsomotorearen estadioa lehen bi urteetan (6 azpi-estadiotan banatzen da erreflexuekin hasi eta funtzio sinbolikoak hastean bukatzen den fasea). 2-7 adinean eragiketa aurreko pentsamendua sortzen da eta hauek dira ezaugarri nagusiak: imitazioa (teknika horren bidez hizkuntza ikasten du), komunikatzeko gaitasunaren garapena (norberarekin eta besteekin komunikatuz barne munduaren eta mundu sozialaren eraketa) eta pentsamenduaren egituraketaren hasiera (animismoa, artifizialtasuna eta kausaltasunaren bilaketa dira ezaugarri nagusiak). Azkenik, 7-12 urtetan eragiketa konkretuen estadioa (egozentrismotik irteteko, eskolarako eta arrazoitzeko garaia) eta 12 urtetik aurrera eragiketa formalen estadioa (adimenaren garapenaren amaiera eta egozentrismo metafisikoaren agerpena) aipatzen ditu. (Psicología online, 2013-05-10)

- Henri Wallon (1879-1962) psikologo frantsesa. Haurrak eta gizakiak faktore psikiko, organiko eta sozialen emaitza gisa hartzen ditu. *“En Wallon psicología y pedagogía son como las dos caras de una misma moneda”* (Olano Rey, 1993). Sozializazioaren lehen lerroak estadio emozionalean (3 hilabetetik 12 hilabetera) eratzen dira, haurren bilbe afektiboa osatzean (beharrak asetzeko dei seinaleak egiten dituzte). Pixkanaka, sentitzen mugitzeko estadioan (9 hilabetetik 3 urtera), mintzamenaren eta irudikapenaren bitartez, pertsonekin errazago elkarreragina izan dezakete eta egoerak ulertzeko erraztasun handiago bereganatzen dute. Hala eta guztiz ere, sozializazio prozesutzat duguna, eskolaurrean hasten da, gurasoekin izaten diren harremanei esker bereziki. Pertsonalismoaren estadio honetan (3-6 urte), hiru azpi-estadiori esker haurrak garatuz doaz: aurkaritza eta inhibizioa lehenengo (norbere buruaren kontzientzia hartzea, ni autonomia eratuz); graziazko aldea gero (gainerakoen afektua eta onarpenaren beharra erakustea); eta ereduen imitazioa azkenik (garrantzitsuak diren pertsonekin identifikatzea eta horien imitazioa).
- Lev Semiónovich Vigotsky (1896-1934) psikologo errusiarra. Funtzio psikologiko guztien oinarria gizabanakoen erlazioetan (eta batez ere horretarako erabiltzen den bitartekaritza instrumentuetan) datzala deritzo. En el modelo de aprendizaje que aporta, el contexto ocupa un lugar central” (Psicopedagogía, 2013-05-10). Kasu honetan, erreminta garrantzitsuena ahozko, idatzizko eta pentsamenduko hizkuntza da. Internalizazio fenomenoaren garapena subjektuaren lehenengo etapan ematen da, jaiotzarekin batera, familiarekin eta eskolarekin interakzioan. Esperientzia hauek pixkanaka prozesu mentaletan transformatzen dira. Haurren garapen kulturean, funtzio oro birritan agertzen da: maila sozialean (pertsonekin artean; inter-psikologikoa) eta maila indibidualean (barnean, intra-psikologikoa).”

2.1.2 Soziologia

Soziologia gizartearen azterketa sistematiko eta zehatza burutzen duen zientzia da. Hots, gizartea ulertzeko ikuspuntua da. Soziologiak errealitate soziala aztergai (gauza) bihurtzen du.

Kontzeptua 1838an sortu zuen Auguste Comte frantsesak (1798-1857). Gizarteaz gogoeta egin zuten lehen teorialariak filosofo eta pentsalari hauek izan ziren: Confucius (k.a 551-k.a 479) txinatarra, Platon (k.a 427-k.a 347) greziarra eta Aristoteles (k.a 384-k.a 322) greziarra. Hala ere, bereziki aipatu beharrekoak dira Saint-Simon (1760-1825) filosofo eta gizarte teoriko frantsesa, kontzeptuaren asmatzaile den Auguste Comte, Alexis de Tocqueville (1805-1859) politikari frantsesa eta Karl Marx (1818-1883) filosofo eta politikari alemaniarra.

Jakintza honen instituzionalizazioa zientzia gisa soziologiaren oinarriak finkatu zituzten bi soziologoek eskutik gertatu zen: Émile Durkheim (1858-1917) frantsesa eta Max Weber (1864-1920) alemaniarra. Lehenengoak gizarte egitateen objektibotasuna azpimarratzen du (egintza soziala). Bigarrenak, berriz, subjektibotasuna eta subjektuen ekiteko ahalmena (ekintza soziala) (Macdonis, 2011).

Soziologiaren ezaugarriak jarraian azalduko ditugunak dira: enpirikoa, behaketa sistematikoan oinarritzen delako; teorikoa, proposizio logikoak egitea ahalbidetzen baitu; irekia, dogmatikoa ez da eta; batukorra, zeren eta ez da hutsetik hasten; kritikoa, gizartearen funtzionamendura egokitzen delako; eta neutroa.

Metodo zientifikoen bitartez, gizartean gertatzen diren prozesuak analizatzen ditu: historian zehar gertatzen diren gertakizunen arteko erlazioa, gizartean dauden arazoen bilaketa, gizarteak norbanakoan duen eragina eta kulturarekin edo politikaren duen harremanaren bilaketa, besteak beste.

Laburbilduz, soziologian azterketa gizartea eremuan egiten da, ikertutako objektua gizakia da eta berezko tresna eta metodologiak ditu.

Sozializazioa haurtzaroan

Gizarteratze prozesuak bizitza osoan irauten duen arren, haurtzaroan bi sozializazio mailek egiten dute bat, lehenengoak eragin handiagoa badu ere. Lehen mailako

prozesu bezala ezagutzen denean familia da prozesu honetako eragile nagusia eta gizarteratzea sustatzea du xede. Bigarren mailako sozializazioa, eskolaren baitan, berdinen arteko taldean eta komunikabideei esker gertatzen da. Prozesu horretan, haurrek trebeziak eskuratzen dituzte eta pentsamendua garatzen joaten dira. (Taberner, 2009)

Haurrak beren gizarteko kultura bereganatuz eta identitate propioa garatuz pertsona egiten dira. Sozializazioak funtzio hori betetzen laguntzen du. Gizartean dagoen kultura aniztasuna (eta zehazki instituzionalizatuta dagoen sozializazioa) ikertzen du antropologia sozialak. Teoria eta azterketa abiapuntu ezberdinak behatu ondoren, ondorio hauetara iritsi gaitezke: hizkuntza eta sinbologia dira kultura eta gizarte kohesioaren oinarri, egoera ekonomiko eta politikoak eragin handia du sozializazioan, gizartean ekintza kulturalak inposatu egiten dira ohitura (errepikapena) eta legedien bitartez, inposaketa horiek nortasuna eraikitzen laguntzen dute, eta gizartean ez dago egonkortasunik (etengabeko aldaketa dago).

Egiaztapen hauek guztiak haurtzaroarengandik urrun daudela diruditen arren, oso presente daude haurren egunerokoan, eta apurka, haurrak horien guztien jabe egiten dira. Gizakia ez da sortzen gizarteko partaide; sortzetik dakarren bakarra gizartean parte hartzeko bultzada besterik ez da, ez gehiago (Berger eta Luckman, 1986).

Haurtzaroan arauak, portaerak eta balioak barneratzea oinarritzko baldintza da beren antzekoen ekintzak ulertzeko eta munduaren egiazko errealitatea (soziala dena eta esanahiez osatua) atzemateko. Sozializazioa positiboa izan daitekeen bezala, negatiboa ere bihur daiteke norbanakoarentzat. Izan ere, izpiritu kritiko eta nortasun finkoa ez izatekotan, gizarteak sozializazio eragile guztien bidez helarazten dituen balore negatiboak bereganatzeko arriskua dago: sexismoa, homofobia, arrazismoa, indarkeria, ...

Laburbilduz, gizartea (ingurua), familia eta eskola dira haurtzaroan sozializazioaren eragile garrantzitsuenak.

Gurasoak eta familia haurtzaroan

Instituzio honek alor guztietan eragiten duen arren, bi dira azpimarratzekoak: sozializazioa eta garapen orokorra.

Hautzaroan sozializazioko lehen mailako prozesua gertatzen da. Familian gauzatzen den prozesu hau beharrezkoa da haur eta orokorrean pertsona baten bizitzan, norbanakoaren gizarteratzea baita bere xedea. Haurrek gizartean funtzionatzeko beharrezko jokaerak, trebeziak, arauak eta legeak, bizirauteko beharrak (jana, loa...), mintzaira, moralak eta sinesteak jasotzen dituzte, eta pixkanaka taldeko kide izatearen kontzientzia hartzen dute, etxeko giroarekin identifikatuz. Prozesu hau horren garrantzitsua izatearen arrazoiak honako hau da: transmisioa ezagutza bidezkoa da eta alderdi afektiboak berebiziko garrantzia du (Taberner, 2009).

2.1.3 Pedagogia

Pedagogia hezkuntza deskribatu eta analizatzeaz arduratzen den zientzia da. Azterketa hori ez da eskolaren esparrura mugatzen, kontuan hartzen baititu betiere ikaskuntzaren eremu guztiak (familia eta testuingurua, besteak beste).

Jakintza honen ezaugarri nagusia praktikotasuna da. Izan ere, ikaskuntzaren, ezagutzaren, hezkuntzaren, gai bihurtzearen eta orokorrean gizakiarengan eragiten duten maila guztien (psikologikoa, sozio-kulturala eta bio-fisiologikoa) azterketa eta aurkikuntza egin ostean beste zenbait prozesu burutzen dira: barnerapena (kognitibo eta jarrera aldetikoa gehienbat) eta hobekuntzara begirako aplikazioa egokia.

Soziologia eta psikologia bezalako zientziekin harreman estua du eta honenbestez, antzeko ezaugarriak partekatzen dituzte: enpirikoa da, teorikoa, irekia, dinamikoa etengabeko aldaketan dagoelako eta kritikoa.

Zientzia askorekin gertatzen den moduan, esan daiteke pedagogia ez dela neutroa. Garaian garaiko ideologiarekin bat dator gehienetan: ekonomiak, politikak, kulturak eta egoera sozialak eragina dute. Hala eta guztiz ere, ez du inoiz kritikotasuna galtzen eta ondorioz, ohikoa da garai berean korrante ezberdinek bat egitea. Garaiak aldatu diren arren, bi dira egun eragina duten joera nagusiak (Chavarría, 2011):

- Pedagogia Tradizionala. Hezkuntza ulertzeko modu honek bilakaera izan du historian zehar. Txina, India eta Egipton sortu ziren hezkuntzaren inguruko lehen interesak. Hasierako helburua klaseetan banatutako gizartearen amaiera izan zen eta bide horretan ezinbesteko bihurtu zen hezkuntza. Dena den, esan beharra dago lan fisikoa xede zuen, hau da, langileak sortu nahi zituen ideia

nagusitu zela. Modu honetan pentsamendua alde batera uzten zen. Pentsamendu pedagogikoaren sorrera Aintzinako Grezia gertatu zen Demokrito (k.a 460-k.a 370) matematikoaren, Aristoteles (k.a 384-k.a 322) filosofoaren eta Platon (k.a 427-k.a 347) filosofoaren eskutik. Azken hori, benetako hezkuntzaren filosofiaren egileztat hartzen da. Errenazimenduan pedagogia diziplina independentetzat hartu zen didaktikaren "aita" bezala ezagutua den Comenius (1592-1670) hezitzaile txekiarrari esker. 1548-1762 urteen artean jesuitek bereziki osatzen zuten eta pedagogia tradizionalan eragin handiena izan zuen Elizaren Pedagogia jaio zen. XVIII. mendean, garapen soziala zela eta Eskola Publikoak sortu ziren. XIX. mendean Pedagogia Tradizionalak goia jo zuen.

Pedagogia honen metodologiaren oinarriak hauek dira: irakaslearen autoritatea, transmisioaren garrantzia, errepikapen mekaniko eta sistematikoaren ondoriozko ikasketa memoristikoa eta ezagupen entziklopedikoari lehentasuna.

- Eskola Berria. Korrante honen sorrera John Dewey (1859-1952) filosofo eta pedagogo iparamerikarrari zor zaio. Aurreko pedagogiaren kontra egin zuen eta aldaketa beharra azpimarratu zuen: ikaskuntza autoritario, aldaezin eta entziklopedia zaleei bukaera eman behar zaie. Ildo beretik aldarrikapen hauek plazaratu zituen: Teoria beharrean praktika behar da (ekintza zuzenaren aldeko krida), ikasleen papera aktiboa izan behar da eta beren nahien arabera ikasi behar dute (eta ez aurrekoetan bezala, inposaturik) eta bukatzeko, sistema ekonomiko-sozialaren menpeko izateari utzi behar zaio.

Pedagogia honek ikuspegi funtzional eta soziala du, haurrei beren garapen eta adierazpena sustatzeko tresna eta baliabideak eskaini behar zaizkiela defendatzen duelako eta haurrak gizarteko elementu bezala hezi behar direnaren aldekoa delako. Azken batean, haurren partaidetza orainaldi eta etorkizunari begirakoa izan behar da.

Egun, aurrez aurre dauden hezkuntza motekin egiten dugu topo: gizartearen egitura sustatzeaz arduratzen den hezkuntza eta hezkuntza alternatiboa, azkartasunaren ordeztasuna defendatzen duena.

Hezkuntza haurtzaroan

Lehen sozializazio mailan familiak oinarrizko arauak transmititu eta horri esker haurrak horiek guztiak barneratu ostean, bigarren sozializazio mailan trebezia berriak lortzen jarraitzen dute. Gaitasun hauek gizarteko harremanen ondorio dira eta horrela, haurtzaroan idazten, irakurtzen, kontuak egiten, jolasten etab. ikasten dute.

Eginkizun garrantzitsua betetzen du ikastetxeak bide horretan. Izan ere, Émile Durkheim (1858-1917) soziologo frantziarraren aburuz, aro modernoaz geroztik hezkuntza formalean hezten dira belaunaldi berriak, ageriko eta ezkutuko curriculumaren bidez. Eskolarekiko iritzi kritikoagoak ere zabaldu izan dira historian zehar: Ivan Illich (1926-2002) austriarraren ustetan, esaterako, "eskola denok berdin pentsatzeko sistema da (klonak sortzekoa) eta eskolaratzeak menpeko bihurtu du gizakia".

Esanak esan, argi dago hezkuntzak, (formalak, ez-formalak eta informalak), eragin nabaria duela haurtzaroan, bai era positiboan eta baita negatiboan ere.

2.2 Irakasle lanbidearekin harremana

Hezkuntza sistema. Eskola eta haurtzaroa

Hezkuntzak haur, familia eta testuinguruari eskaintzen diona ikertuko dugu segidan.

Ikastetxeetan egiten den planteamenduak irakaskuntzaren indibidualizazioan oinarritzea du xede. Honek esan nahi duena da helburua indibiduo izan behar duela eta berarengana iristeko lan egiten dela.

Hauek dira egungo pedagogiaren ikuspegitik Haur Hezkuntzan metodologiaren oinarriak:

- Haur Hezkuntzaren helburu orokorrak arloekin erlazionaturik daude: Nork bere burua ezagutzea eta autonomia pertsonala, ingurua ezagutzea eta komunikazioa eta irudikapena
- Ariketa eta jarduera bakoitzeko helburuak. Ekintzen aurretik asmoa zehazteak berebiziko garrantzia du. Komenigarria da gainera, haurrak proposituaren jabe izatea. Honek, irakasleak ezartzen dituen mugekin lotura estua du.

- Errutinak izateak haurren garunaren egituraketa egokia errazten du. Haurrak denbora guztian ariketa berdina egiten izateak aspertu egiten dituela eta komenigarria da sarritan aldatzea. Ikastetxe bakoitzean ezberdin lan egiten den arren, ohikoak dira gune eta jarduera hauek: asanblada, txokoak (normalean plastikakoa, mahai jokoena, etxe txokoa eta eraikuntzakoa daude), erritualak (komunera, hamaiketakoa hartzera eta abarrekoak egitera doazenen kantak abesten dituzte), ipuin kontaketa...
- Proiektu eta unitate didaktikoen bidez egiten da lan. Horiek guztiak haurren interesguneetatik abiatzen dira.
- Baliabideak ezberdinak izan daitezke:
 - Giza baliabideak
 - Baliabide materialak (egituratuak ala ez-egituratuak): Plastikak, joko sinbolikorakoak, eraikitzeak, literarioak, ludikoak edo teknologikoak izan daitezke.
- Irakaslearen eginkizuna eta teknikak. Irakasleak ereduak irudia izan behar du beti. Hori dela eta bere jokaerak haurren garapena baldintza dezake.

Hezitzaileen eginkizunak hauek dira: behaketa (taldea ezagutzea eta identifikatzea beharrezkoa da, nola jokatu jakin ahal izateko), datuen erregistroa, ikaste prozesuaren gertuko jarraipena (ebaluazio jarraitua), jokabide asertiboa sustatzea (helduak ereduak izan behar du, koherentea, heldua, ulerkorra, errespetatzailea eta adierazkorra), baliabideen ezagupena eta prestakuntza (etengabeko prestakuntza behar denez, kurtsoak egiten dituzte), harreman sozialen zaintza, familiarekin elkarlana (informazio elkartrukeak egiteko), irakasleen elkarlana (ikuspuntu ezberdinak izateko), afektibotasuna (motibazioa aktibatzeak) eta mugen ezarpena (garapen integrala sustatzeko).

Irakasleak teknika ezberdinak erabil ditzake: batzuk jokabideak egokitzeak erabil daitezke (analisi transakzionala, araudi berbala, tentsio edo distentsioaren sorrera berbal edo ez-berbala), beste batzuk egokitze jokabideak areagotzeko edo sortzeko (indartze positiboa) eta azkenik, egokitu gabeko

jokabideak gutxitzekoak ere aurki ditzakegu (jokaeraren onarpen eza, erantzunaren kostua, gainzuzenketa, errefortzu diferentziala, gustatuko litzaigukeenaren azalpena, errieta, jokabide normatizatu).

Dena den teknizismoak alde batera utzita, hauek dira erabilienak: bromak eta txantxak (inguruko irribarreak arreta deitu eta isilarazi egiten ditu), azalpena eta berdinekiko tratua (heldu bezala tratatzeak beren jakin-mina pizten du), errepikapena eta abestien erabilpena (ahots kantariak mutu uzten ditu), positibismoa (ongi egindakoak txalotu behar dira eta beti jarrera baikorra eduki), tonuaren erabilpena (nahieran tonu baxutik altura pasatzen da haurren arreta piztuz, helburuaren arabera), mugen ezarpen garbia (ez ahazteko) eta batez ere, ez ahozko adimena (keinuen bidez haurren arreta beregana daiteke).

Teknika hauek guztiek arestian aipatutako funtzioa (arreta) betetzearekin batera oroimena, hautematea eta motibazioa garatzen laguntzen dute.

- Koordinazioa eta lankidetzak. Hurrekin harremanean dagoen eragile ororen arteko informazio trukaketa beharrezkoa da. Horretarako, bilerak egin ohi dituzte.

Gizartea aldatuz doan heinean, hezkuntzak ere hala egiten du. Gizakiaren pentsamenduak garapen bat izan du haurraren garapenaren inguruan eta horretan nola esku hartzearen inguruan.

Historian zehar haurrak ikertu ondoren, denek patroi bat jarraitzen dutela zehaztu da. Patroi hori psikologia alorrean aipatu duguna da eta sona duten psikologo lanetan oinarriturik dago (Piaget suitzarra eta Vigotsky errusiarra, beste batzuen artean).

Eredu horretatik urruntzen ari dena lagundu asmoz, hezkuntza berri baten jaiotza gertatu da. Pedagogikoki lan egiteko era honek ez ditu ereduaren barneko haurrak eta hortik kanpokoak ezberdintzen, denak aintzat hartzen ditu. Izan ere, ikasle orok ezaugarri eta garapen ezberdinak ditu eta beren premiak asetzean oinarritu behar da hezkuntza.

Pentsaera aldaketa honek, beraz, hezkuntza aldaketa ekarri du eta horren eraginez, egun hezkuntza inklusiborantz goazela esaten da (Arnáiz, 2003):

- Hezkuntza inklusiboa: Munduko biztanle guztiei kalitatezko hezkuntza eskaintzea erronkatzat duen hezkuntza mugimendua da. Hezkuntzako teoriaren (kultura eta politika) eta praktikaren (jarduerak) azterketa sistematikoaren prozesua da. Eskola hobekuntza edo berrikuntza jarduera jarraituen bidez, eskolatuta dauden ikastetxeetako eskola bizitzan ikasleen presentzia, ikaskuntza eta parte-hartzea mugatzen dituzten mota ezberdineko oztopoak deuseztatzeko edo txikiagotzeko asmoa duena gainera (arreta bereziarekin egoera ahulago batean daudenei laguntzea ere da mugimendu honen helburua).
- Eskola inklusiboa: Haur eta gazte guztiek hezkuntza jasoko dutela bermatzen duen eskola da. Hezkuntza hori kalitatezkoa eta ekitatiboa (guztiek aukera berak ematen dituen) izango da.

Aldaketa honen barruan ezinbestekoa da ikastetxeak, bere aldetik, garapen bat edukitzea. Hauek dira hezkuntza inklusiboan erabiltzen diren baliabide eta neurri nagusiak:

- Aniztasunari erantzuteko plana: ikastetxeak ikasle guztien hezkuntza premia orokorreari eta ikasle bakoitzaren premiei ahalik eta ongien erantzuteko diseinatzeko, aukeratzeko eta gauzatzen dituen neurriak (curriculum egokitzapenak, antolamendu neurriak eta indartze neurriak). Plan horren aldiak hauek dira: hasierako egoera aztertzea eta ustez izango diren beharrak baloratzea, neurriak proposatzea eta neurrien aplikazioa, jarraipen eta ebaluazioa. Ikastetxe guztiek eduki behar dute eta Urteko Programazio Orokorraren eta Ikastetxeko Hezkuntza Planaren atala da. Sustatzailea zuzendaritza taldea den arren, orientatzaileak funtzio garrantzitsua betetzen du bere eginkizunean (parte hartzaile eta aholkularia da).
- Aniztasunari erantzuteko printzipioak: ikasle guztiak ezberdinak dira; abiaburuak normalizazioa, konpentsazioa, berdintasuna, ekitatea, integrazioa eta inklusioa dira; haurren eskolatzea bermatu behar da eta baita gurasoen parte hartzea ere; atzemate goiztiarrak esku hartzea errazten du; gaitasunak – neurriak; eta informazio trukaketa.

Aniztasunari erantzuna hiru mailatan ematen da. Beharrezkoa da hiruen artean kohesioa egitea, neurri logikoak hartu ahal izateko. Lehen maila ikastetxearena da eta bertan egiten da arestian aipatu dugun "Aniztasunari Erantzuteko Plana". Bigarren maila gela da. Tarteko maila honetan programazioak egiten dira, hau da, klase-kide guztiengan eragina duten neurriak hartzen dira. Hirugarren maila, eta azkena, premiak dituen ikaslearena da. Kasu hauetan bakoitzaren gaitasun, beharrian, interes eta heltze-erritmo desberdinei egokitzen zaizkien neurrien onarpena egiten da.

Hezkuntza neurriak haur bakoitzaren beharren arabera dira. Kasuaren arabera erabakitzen da zein neurri hartu:

- Arruntak: curriculumeko nahitaezko elementuak aldatzen ez dituztenak dira. Hauek dira ohikoenak: tutoretza ekintza, hautazko gaien aukeraketa, maila edo ziklo berean beste urte bat igarotzea, hezkuntza laguntza eta indartze programak eta curriculum arrunta garatzeko programak.
- Bereziak: curriculumeko sarrera elementuak edota nahitaezko elementuak aldatzen dituztenak dira. Sarrerako curriculum egokitzapena, curriculum egokitzapen garrantzitsua eta Kurtso edo etapen iraupena malgutzea ditugu neurri berezien artean.

Curriculumarekin zerikusia duten neurriak ikastetxe bakoitzak aukeratzen dituenak dira, hau da, teorikoak. Kasu honetan ere, neurriak haur bakoitzaren beharretara soilik egokitzen dira, hau da, kasuan kasuko erabakiak dira. Gerta liteke, esaterako, kasu batzuetan neurri bat hartu behar izatea eta beste batzuetan beste bat edo batzuk. Egoeraren arabera erabakitzen da haurrentzako hoberena dena. Hona hemen ikastetxeko Aniztasunari Erantzuteko Planean ohikoenak diren neurriak, eta ondorioz curriculumeko elementu batean zein gehiagotan eragin dezaketenak:

- Orientabidea eta tutoretza
- Hezkuntza indartzeko neurriak
- Curriculum egokitzapenak, lehen aipatutako hiru mailatan eman daitezke (ez beti). Bata ikastetxe mailan izan daiteke, bestea ziklo edo ikasgela mailan eta azkena ikasle mailan. Azken maila horrek curriculum egokitzapena dakar:

- Curriculumeko sarrera elementuetan egokitzapenak. Hots, giza baliabideetan eta antolakuntzan, espazioetan eta alderdi fisikoetan, hornikuntzan eta baliabideetan edo denboran ezartzen diren aldaketak.
- Curriculumeko oinarritzko osagaietan egokitzapenak. Alegia, ebaluatzeko prozeduretan (ebaluazio tresnak eta teknikak), arlo metodologikoan, jarduera mota edo jardueren sekuentzian, edukietan edo helburu eta ebaluazio irizpideetan planteatzen diren aldaketak.

Antolamendu neurriak eskolaren eskumenetatik at dauden erabakiak dira normalean. Izan ere, ikasleen eskolatzeari zehazteko ebazpena Eskolatzeko Batzordeari dagokio. Berariazko hezkuntza premiak dituen edo izan ditzakeen gurasoek ikastetxe jakin batean eskolatzeko eskakizuna egin eta gero, orientatzaile kontseiluak edota orientatzaileak berak Txosten Psikopedagogikoa, hau da, haurraren garapen eta beharren inguruko ebaluazioa egiten duen dokumentua, egiten du (Nafarroako Hezkuntza Bereziko Baliabide Zentroak diotenaren arabera, Nafarroaren kasuan). Berariazko Hezkuntza Premiak dituzten ikasleak eskolatzeko hiru irizpide jarraitzen dira (Haur Hezkuntzan, Lehen Hezkuntzan eta Bigarren Hezkuntzan ezberdinak dira): haurrak beharko duen laguntza maila, laguntza mota eta eskolatzeko modalitateak.

Azterketa eta ebaluazioa eginda dagoenean eskolatzeari erabakitzen da. Bi aukera daude: arrunta eta berezia. Lehenengoaren barnean gela arrunt eta bereziaren arteko hautaketa egiten dute. Bide normaletik joanez gero, zenbait neurri har daitezke: taldekatze malguak, talde bikoizketa, aukerako ikasgaiak eskaintzea, arloak esparrutan antolatzea edo laguntza programak (ospitaletakoa eta etxekoak).

Inklusio printzipioaren eragina neurriak baino haratago joan da, irakaslearen papereraino iritsiz. Normaltzat hartzen den eredutik urruntzen ari direnak laguntzeko xedearekin, zenbaitetan metodo, terapia eta teknika berriak erabiltzen hasi dira hezkuntzan.

Arreta goiztiarra da esku hartze multzo ezagun eta erabiliena. Prebentzioa helburu duen esku hartze hau 0-6 urteko haurrei, beren familiei eta inguruneari aurkeztu zaio.

Arreta goiztiarraren antza duen beste teknika bat estimulazio goiztiarra da. Garunaren funtzionamenduan eragina duen honek aurrerapen handiak ekarri ditu irakaskuntzaren

mundura. Teknika honek, beste edozein terapiak bezala, ez ditu emaitzak berehalakoan ekartzen eta nahi den helburura iristeko prozesu zail bat igaro behar dute umeak, familiak eta ikastetxeak.

Gero eta gehiago dira estimulazio goiztiarrarekin loturiko metodoak. Esate baterako, TMR (Terapia de Movimiento Rítmico) edo Erreflexu primitiboen integrazio eta mugimendu erritmikoen terapia eta Doman Terapia.

3. GARAPENA: IKUSPEGI HISTORIKOAK ETA ABIAPUNTU KONTZEPTUALA

3.1 Garapena: ikuspegi historikoak

Hasiera batean laguntza goiztiar bezala ezagutzen zena, 70. hamarkadatik aurrera estimulazio goiztiartzat hartzen da.

Laguntza goiztiarraren abiapuntua edo oinarria egun ere operatibo jarraitzen duen Warnock Txostena (1978) izan zen. Izan ere, Helen Mari Warnock (1924) filosofo britainiarrak eta bere izena hartzen duen Warnock Txostenak Hezkuntza Premia Bereziaren inguruan esandakoek aldaketa teoriko handia ekarri zuen ezgaitasuna ulertzeko modura, baita hezkuntzatik horri erantzuteko erara ere (Arregi Martinez; Sainz Martinez eta beste batzuk, 2006).

Idatzi horren helburu nagusia herritar guztien premiei erantzutea da, irakasle taldearen lanari aitorpena eginez eta ekintza profesional berriak proposatuz (teknologia berrien erabilpena, adibide baterako).

Dokumentuaren garrantzia ulertzeko bidean, kontuan izan behar da berariazko hezkuntza premien trataerak historian zehar izan duen bilakaera: Antzinako gizartean, Erdi Aroan eta Errenazimenduan garapen arrunt deiturikotik at zeuden haurrak baztertuak eta giltzaperatuak izan ziren; Pixkanaka, gizartearen ikuspegia aldatzen joan zen eta karitatezko arreta eskaini zitzaion. Honekin batera, besteak bezalakoak ez zirenen lehen sailkapena egin zen. Hurrengo pausoa gizartera itzultzea eta hezkuntza-eskaintza espezifiko baten antolaketa izan ziren.

Hezkuntza bereziaren hastapenean medikuek eginkizun garrantzitsua izan zuten medikuak hezitzaile izan baitziren. Horra hor, Jean Marc Gaspar Itard (1774-1838) mediku eta pedagogo frantziarra, Eduardo Séguin (1812-1880) frantsesa eta Louis Braille (1809-1852) irakasle frantziarra.

Munduan zehar egin ziren deklarazioek ezberdintzat hartzen zirenen gizarteratzea bultzatu zuten, gainera: 1948ko Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsala eta 1968ko Adimen Urrikoaren Eskubide Orokorren eta Berezien Deklarazioa. 1978ean Warnock

txostenarekin hezkuntza-premia berezien kontzeptua sortu zen. Adierazpen hauek guztiek Integrazio printzipioaren aipamen eta sorrera eragin zuten.

Azken hamarkadetan Warnock Txostenean Premia Bereziak bezala definitzen zena Berariazko hezkuntza-premiak bezala ezagutzen da.

Berariazko hezkuntza-premien baitan ikasle hauen daude: ikasteko aparteko zailtasunak dituzten ikasleak, AFN-H-arengatik (Arreta Falta Nahastea Hiperaktibitatearekin) hezkuntza premiak dituztenak, premia bereziak dituztenak (urritasun psikikoa, gorputz urritasuna, zentzumen urritasuna eta portaera arazo larriak), hezkuntza sisteman berandu iristen direnak edo egoera soziokultural ahulean daudenak eta gaitasun handiko ikasleak. Kontzeptuaren azpian den eredua Munduko Osasun Erakundearena da. Honek, pertsonaren eta giroaren arteko elkarreraginen emaitza bezala identifikatzen du urritasuna.

Gaur egun eskola inklusiboa da ikasleen aniztasunaren trataera bideratzeko erreferentziazko esparru teorikoa.

3.1.1 Estimulazio goiztiarraren bilakaera

XX. mende hasiera artea haurrak lo egiten duten gizaki heldugabe hartzen ziren. Horrek dependiente edo menpeko bihurtzen zituen. Adituek lehen bi urteei ez zieten inolako garrantzirik ematen. Izan ere, hizketan ez baldin badakite, nola jakin zer jaso, sentitu eta pentsatzen duten?

Denborak aurrera egitearen poderioz, eta aditu eta psikologo askoren lanei esker haurrek dituzten gaitasun anitzak zeintzuk diren jakin ahal izan da.

Estimulazio goiztiarraren oinarrian jarraian aipatuko ditugun autoreen lanak daude: Lev Semiónovich Vigotsky (1896-1934) psikologo errusiarra, Arnold Lucius Gesell (1880-1961) pediatra eta psikologo estatubatuarra, Jean Piaget (1896-1980) psikologo austriarra, Gerald H. Prechtl (1906-1976) estatubatuarra eta Thomas Berry Brazelton (1919) pediatra estatubatuarra.

Glenn Doman (1919-2013) terapeuta fisiko estatubatuarra eta berarekin ari zen taldea izan ziren giza potentziala lortzeko ikastetxearen fundatzaileak, eta hortaz, estimulazio goiztiarra bezala ezagutua den teknika berritzailearen sortzaile eta asmatzaileak.

Garun paralisiaarekin lan egiten ari zirela, lantaldea ohartu zen haurrek egiten dituzten ekintza naturalak modu konstante, errepikakor eta intentsiboan eginaraziz emaitza paregabeak lortu ahal zirela. Arrakasta deitzearen arrazoia zera zen: haurrak autonomia bereganatuz zihoazen apurka. Mugimendu aldetik horrenbesteko arrakasta lortu ondoren beste meta batzuetara iristen saiatu zen: hitz egiten, irakurtzen, ezagutza matematiko eta entziklopedikoak eta abar lortzen. Zenbait adituk froga egin ostean, lortu zuten. Emaita positiboak ikusita pauso bat haratago joatea erabaki zuten: arazorik ez zuten hurrekin teknika berdinak praktikan jartzea.

Pixkanaka, Doman Metodoak jarraitzaile gehiago lortu ditu eta mundu osoan zehar jolas moduan aurkezten diren teknika hauek oihartzuna lortu dute, jendea estimulazio goiztiarraren alde eta kontra jarritz (Educación infantil, 2013-05-13).

Laburbilduz, bilakaera historikoaren inguruan bi ondorio aipa ditzakegu:

- Hastapenean estimulazio goiztiarraren helburua errehabilitazioa zen, medikuntzan eramaten zen aurrera eta sistema bereziak erabiltzen ziren. . Horretaz gain, esan beharra dago, diseinu originalean berariazko premiak zituzten hurrekin erabiltzeko teknikak zirela.
- Egun, ordea, aldaketa nabarmenak eman dira estimulazio goiztiarrean: helburua ohiko bizimodua egiteko gaitasun batzuetan trebatzea da eta tratamendua haurraren testuinguru naturalean egiten da bertako baliabide soziala erabiliz (senideak, ikaskideak eta irakaslean) eta egunerokoan, beren seme-alaben edo haurren garapen integrala sustatzeko erabiltzen hasi dira estimulazio hau guraso zein hezitzaileak (Nafarroako gobernua, 2004).

3.2 Abiapuntu kontzeptuala

Proiektuan era egokian murgiltzeko ezinbestekoa da jarraian aipatuko diren definizioen inguruko jakintza izatea:

3.2.1 Familia

Soziologian, familiak *talde* kontzeptuaren zentzu osoa biltzen du. Taldea, barnean harremanak gertatzen diren lagun multzoa da eta kide bakoitzak horren kontzientzia du. Termino horren tipologia eta sailkapen ugariaren artean bi nabarmendu dira:

Ferdinand Tönnies (1855-1936) alemaniarrena eta Charles Cooley (1864-1929) amerikarrena.

Aditu hauek taldearen barnean komunitateak eta elkarteak bereizten dituzte. Lehenengoetan kideek konpromiso pertsonal orokorra dute, eta gainera taldearekiko eta bertako kideekiko lotura afektiboak ezaugarritzen du; bigarrenetan, ordea, helburu komunak lortzeko bide gisa hartzen da taldea.

Taldean baitan lehen mailako taldeak zein bigarren mailakoak aurki ditzakegu. Aurrenekoetan harremanak pertsonal eta barneratzaileak dira, txikiak eta hurbiltasun fisikodunak direlako. Besteak, lehen mailako ezaugarriak betetzen ez dituztenak dira (Taberner, 2009).

Familia, ondorioz, ereduak komunitatea eta lehen mailako taldea da. Ez hori bakarrik, gizarte ordenaren oinarritzko egitura bat da familia, instituzio bat, alegia. Izan ere, gizarte bizitza gauzatzeko eredu funtzioak betetzen dituen taldea da. Talcott Parsons (1902-1979) soziologo estatubatuarren arabera, funtzio horren egilea izatearen ondorioz, "*familia nortasunak ekoizten dituen gizarte makina da*" (Parsons, 1951).

Psikologian, familia ezinbestekotzat hartzen da haurren garapenean. Sentipen garaian (0-3 urte) eta Ekintza aurreko garaian funtzio garrantzitsua betetzen du garapen orokorrean: garapen psikomotorea, adimenarena, mintzairarena, afektibo-soziala eta moralarena.

Pedagogia eta hezkuntza ikuspegitik begiratur, familiak eginkizun berezia konplitzen du haurtzaroan haurrak duen lehenengo maila eta eremua delako: nortasuna eta auto-kontzeptua eraikitzen lagundu behar du (ohitura egokiak izanez eta eredugarria izanez); maila fisikoko lehen esparrua izanik, jarrera egokiak erakutsi behar ditu eta bizikidetzarako arauak errespetarazi; eta azkenik, komunikaziorako (ahozkoa, ez-ahozkoa eta plastikoa) eredugarri izan behar du. Ondorioz, curriculumean agertzen diren helburu guztiak bete behar ditu: eremu sozializatzalea eta garapen pertsonalaren sustatzalea izan behar da. Familian hezkuntza estiloak sozializazioan eragina du. Era honetan, familia demokratikoek errespetua eta parte hartzea bultzatzen dute besteak beste, pasiboek bizkortasuna eta errutinari oposizioa eta azkenik, errepresiboek inposizioaren aldeko baloreak azaleratzen dituzte.

Familia lotura emozional (afektua) eta biologikoek (geneak) elkartutako pertsonak osatzen dute. Dena den egoera ekonomikoak, tradizioak eta ohiturek forman eragina izaten dute.

Historian zehar, kontzeptuaren izaera aldatuz eta garatuz joan da. Kultura gehienetan familia da egitura sozialaren oinarria, hau da, familia da gizarteratze prozesuan eragile nagusia.

Nekazari komunitateetan produkzio unitatea osatzen zuen tradiziozko familiatik, nagusiki kontsumo-unitatea den familia modernora igaro gara. Dudarik gabe, familian gertatutako bilakaerarik esanguratsuena familia-etxean bizi diren belaunaldi kopuruarena izan da. Nafarroa bezalako lurraldeetan, hau da, garatu deiturikoetan, familia zabala izatetik (aitona-amonak, osaba-izebak eta lehengusuak), familia nuklearra izatera pasa gara. "*Oinarrizko familia deiturikoak bi belaunaldi bakarrik hartzen ditu (gurasoak eta seme-alabak) eta klan edo multzo familiarak, etxe berean bizi diren hiru belaunaldi gutxienez (aitona-amonak, gurasoak, seme-alabak, osaba-izebak, etab.)*" (Harluxet, 2013-05-15). Aldaketa horren sorburua emakumea pixkanaka emantzipatzeko prozesuan egotea (mendebaldeko familia garaikidean batez ere) izan da eta testuinguru horretan, familia patriarkalaren gainbehera gertatu da.

Familiaren kontzepzioa aldatu ez ezik, arestian aipatu bezala, familia-egitura ere aldatuz joan da denborak aurrera egin duen heinean. Honek esan nahi du, egun familia mota ezberdinak aurki ditzakegula: hala nola, lehen ezkontzako edo bikote egonkorreko familiak, guraso bakarreko familiak (guraso hori ezkongabea, banandua edo alarguna), ezkontide bat edo biak bigarren edo hirugarren aldiz elkartzean sortutako familiak (aurreko ezkontzako seme-alabekin bakarrik, edo bat baino gehiagorekin), guraso homosexualekoak (gay edo lesbianak), gurasoetako bat edo biak jatorri ezberdinekoak diren familiak, haur bat edo gehiago adoptatu duten familiak eta abar.

Gizartean erlijio, kultura eta ohitura aniztasuna egonda, familia mota ezberdinak aurki ditzakegu: familia monogamoa gizon bakarrek, emakume bakarrek eta izan ditzaketen seme-alabek osatzen duten bitartean, poligamoan partaide gehiago daude: gizon bakarra eta hainbat emakumerekin edo emakume bakarra hainbat gizonekin (kasu hau ez da aurrekoa bezain ohikoa).

"Bertako partaideek elkarrekiko betebeharrak eta eskubideak dituzte eta bata bestearekiko dependentzia handia izan ohi da" (Harluxet, 2013-05-15).

Familian bertan jazotakoek eta familiako kideen funtzioek ondorioak izaten dituzte lehen mailako sozializazioan. Oinarrizko funtzioek indarrean jarraitzen badute ere, ez dira modu berean gauzatzen. Egun, seme-alaben hezkuntza, Émile Durkheim frantsesak dioen moduan, *anomikoa* da; izan ere, itxura denez, ez zaizkie lehen eskatzen zitzaizkien erantzukizunak eskatzen, arau komunak gordetzeko eskatzen eta muga argiegiak ezartzen. Inoiz baino garrantzi handiagoa ematen zaio bikotearen bizitza sentimentalaren martxa onari, eta ondorioz, afektiboki errealizatzeko funtzioa nagusitzen da.

3.2.2 Sozializazioa

Sozializazioa, norbanako bat bere gizartearen kulturen sartzeko prozesua da. Bestela esanda, gizabanakoek komunitate bateko ohiko bizimoduak (arau, irudi eta balioak) ikasteko eta barneratzeko egiten duten prozesuari eta emaitzari deitzen zaio horrela.

Sozializazioa produkzio bide, banaketa bide, energia iturri eta abarrekin kolektibizatzearekin baino gehiago da. Prozesu konplexu eta orokorragoa da, alegia. Funtzio bereizgarriak du: *"Pertsona edo giza talde minorizatu, baztertu edo atzerritarra, gizartean oro har, edo gizarte jakin batean, gainerakoen mailako kide bihurtu"* (Harluxet, 2013-05-15).

Gizarte antolaketak, soziologiaren ikuspegitik, gizartea osatzen duten indibiduen arteko erlazioek sisteman nola gauzatzen diren zehazten du. Kontzeptua George Simmel (1858-1918) filosofo eta soziologo alemaniarrek sortu zuen komunitate, talde edo gizartean gertatzen diren erlazio sistemikoak azaldu ahal izateko.

Gizarte mota ezberdinak badaude ere, gizarte guztia elementu jakin batzuek osatzen dute: talde sozialak (talde, komunitate eta asoziazioak izan daitezke), arau sozialak (gizarteko partaideen akordioek jarrerak erregulatzeko balio dute eta esplizitu nahiz inplizituak izan daitezke) eta instituzioak (arau berak jarraitzen dituzten taldeak dira hala nola eskola eta familia). Gizarteko partaideen arteko kohesioa ziurtatzen ahalegintzeko beraien arteko errespetua eta oreka beharrezkoak dira.

Sozializazio moduak aldakorak dira, eta honen ondorioz, agente sozializatzaile ezberdinak aurki ditzakegu: familia, eskola eta ingurua. Eragile batzuek esplizituki bereganatzen dute beren sozializazio-funtzioa; beste batzuen jardueraren helburua, aldiz, sozializatzeko-lana ez izan arren, funtzio bera betetzen dute modu erabakigarrian. Koadrila taldeak eta komunikabideak, besteak beste. Objektu edo egoerak sozializazio agente izan daitezke. Adibide gisa, egun berrikuntza nagusi eta beharrezko diren baliabide teknikoak aipa ditzakegu. Azken horiek, rol, balio eta bizimodu idealak transmititzen dituzte, batzuetan positiboak eta besteetan negatiboak.

Prozesua, betierekoa da, bizitza osoa irauten duelako. Horren eraginez, sozializazio maila ezberdinak aurki ditzakegu: familian gertatzen den lehen mailakoa eta eskolan bereziki jazotzen den bigarren mailakoa (Taberner, 2009).

3.2.3 Estimulazio goiztiarra

Hautzaroan zehar ematen den teknika multzoa da estimulazio goiztiarra. Hona hemen aditu ezberdinen definizioak:

- Rosa Richter de Ayarza-k, "Jardín Nº112" haur eskolako bultzatzaile den pedagogo argentinarrek, horrela definitzen du estimulazio goiztiarra: *"Llámesa Estimulación Temprana al conjunto de acciones y motivaciones ambientales que se ofrecen al niño desde antes de su nacimiento para ayudarlo a crecer y desarrollarse saludablemente"*.
- Elsa Figueroa de Camacho Peruko "Carlos A. Manucci Eskola Berezi"-ko irakaslearen definizioak honela dio:
"Una serie de actividades directamente o indirectamente desde la más temprana edad, dirigidas a proveerle la mayor cantidad posible de oportunidades de interacción efectiva y adecuada con el medio ambiente humano y físico, con el fin de estimular su desarrollo general o en áreas específicas".
- Hernán Montenegro Doktorea, haur eta gazteen psikiatra, definizio honen egilea da:

"El conjunto de acciones tendiente a proporcionar al niño las experiencias que éste necesita desde su nacimiento, para desarrollar al máximo su potencial psicológico. Esto se logra a través de la presencia de personas y objetos en cantidad y oportunidad adecuada en el contexto de situaciones de variada complejidad, que emergen en el niño un cierto grado de interés y actividad, condición necesaria para lograr una relación dinámica con su medio ambiente y un aprendizaje efectivo".

Estimulazio goiztiarraren inguruan hitz egiterako orduan bi bide har ditzakegu: medikuntzari loturikoa eta gizarte edo familiari bideratua:

- Medikuntzan. Esku hartzearen helburua prebentzioa da. Xehetasun eta garapen biopsikosozialak kontuan harturik laguntza eskaintzen zaie haurrei eta beren familiei. Garapen nahasteak dituzten edo izateko arriskuan dauden haurren beharrei lehenbailehen erantzuten zaie helburu hauek lortu asmoz: garapen eskasien edo gabezien ondorioak apaltzea, mekanismo konpentsagarriak eraikitzen laguntzea, egoera batzuk saihestea, behar eta eskakizunei erantzutea eta umea subjektu aktibo gisa hartzea. Osasun eta gizarte zerbitzuek eta hezkuntzak modu koordinatu eta eraginkorrean gauzatzen dituzten programak dira.
- Gizartean. Haurrak bere gaitasun eta ahalmenak garatzeko beharrezkoak dituen esperientziez hornitzea ahalbidetzen duen ekintza multzoa da. Gaitasun horiek iristeko momentua aurreratzeari deitzen zaio, gizartearen eskakizunei jarraituz.

Jarduera eta esku hartze guztiak haurrez arduratzen dira, beren ingurua eta familia aintzat harturik. Jaiotzen direnetik adimenaren potentziala lortzen duten arte estimulu ezberdinak bidaltzen zaizkie haurrei. Estimulu horien ezaugarriak honakoak dira: adin kronologikoaren garapenaren bat egiten dute, inguruarekin erlazionaturik daude eta ikasketa eraginkorra lortzen laguntzen dute eta, gurasoen eta ingurukoek parte hartzea sustatzen dute (Nafarroako Gobernua, 2004).

Estimulazio goiztiar modelo ezberdinak daude eta hauetan gurasoen papera ezberdina da (Wikipedia, 2013-05-16):

- Defizitaren modelo konpentsagarriaren xedea, haurren garapenean sor daitezkeen ezgaitasun eta urritasunak indargabe uztea da. Taldetan egiten da lan eta espezialista eta gurasoak dira partaideak.
- Adituen modeloa familia giroan ematen den estimulazio goiztiarra da. Horretarako adituek erremintak jartzen dituzte gurasoen eskura eta egin beharrekoak azaltzen dizkiete.
- Modelo ekologikoan gurasoak dira estimulazio goiztiarraren emaile eta modeloaren parte, adituek aurretik ildoak emanaz. Modu honetan, familiaren parte hartzea aktiboagoa da.
- Transplante modeloan gurasoek estimulazio goiztiarrerako adituek finkatutako metodologia burutzen dute. Gurasoek, egin ahala ikasten dute eta espezialisten eginkizuna lanaren ebaluazioa egitea da.
- Modelo sistemikoan haurren estimulazio goiztiarra lantzen da modelo sistematiko baten bidez. Hots, haurren, familien eta zaintzaile edo hezitzaileen arteko trukaketa prozesuaren bidez haurren bizi kalitatea hobetzen da eta haurren potentziala aprobetxatzen da. Helburu nagusia haurrek dituzten sistemen funtzionalitatea hobetzea da.
- Modelo integralaren jomuga ezgaitasun fisiko edo mental edota biologia edo inguru faktoreen eraginez kaltetuta dagoen haurren gaitasun fisiko eta mentala indartzea da. Kasu honetan, prebentzioa, detekzioa eta esku hartzea dira eman beharreko pausoak.

Teknologia berriek estimulazio goiztiarrean eragina izan dute. Horren adibide garbia da "Estimulación temprana 2.0" deitutakoa. Gurasoek baliabide berrien aurrerapenak maneiatzen dituzte haurren ikaskuntzarako. Azken urteotan, gorakada izan dute gisa honetako teknikak. Izan ere, egungo haurrak belaunaldi digital berriko gizakiak dira.

Adituen artean estimulazio goiztiarrari buruz hitz egiterako orduan akordio eza dago. Batzuen ustez, onuragarria da eta beste batzuen ustez, ez. Azken batzuen ustetan, gakoa norekin erabili eta erabiltzeko momentu eta moduan dago.

Zenbaitetan estimulazio goiztiarra arreta goiztiarrarekin nahasten da. Azken kontzeptua prebentzioarekin eta eremu jakin batean estimulatzearekin lotzen da eta normalean berariazko premiak dituztenen kasuan erabiltzen da. Estimulazio goiztiarra, ostera, garapen integrala sustatzeko erabili ohi da haur guztientzako.

3.2.4 Baliabide teknologiko berriak

Gizakiak sortu eta erabiltzen dituen tresnak dira, horiek ingurunea eta gizartea bere behar eta nahietara egokitzeko.

Historian zehar, baliabide teknologikoen erabilera aldatuz joan da. Hasiera batean bizirauteko sortzen ziren tresna eta makina berriak, egun, aldiz, ez dira soilik helburu horretarako eraikitzen. Teknologien erabilera funts positibo zein negatiboetara bideraturik dago. Hedabideak, telefonoa eta interneta baliabide teknologiko erabilienak dira, eta komunikazioarekin daude loturik.

Teknologia berrien alderdi negatiboa ez da edonolakoa. Ahalmen suntsitzailea duten baliabideak sortzen dira gizartean, pertsonengan eta naturan ondorio latzak eraginez. Beste batzuen artean ditugu gudarako tresneria (armak, tankeak...) eta egunerokoan erabiltzen diren objektuak. Azken batean, askotan intentzio onez sortzen diren baliabideak kaltegarriak suertatzen dira, baina asmo txar eta txikitzailearekin sortutakoak ere existitzen dira.

Berrikuntza eta aldaketa horiek guztiek gizarte digital baterantz garamatzate. Izan ere, esparru ia guztietan (hezkuntza barne) teknologia sartu da pixkana (Mendebaldeko gizartean batez ere). Nahiz eta teknologia berri asko sortu, informatika eta telekomunikazioarekin loturik daudenak dira esanguratsuenak eta gehien garatu eta erabiltzen direnak.

“Harold Lasswell, pionero de la teoría de la comunicación, afirma que los medios cumplen tres funciones para la sociedad actual: vigilancia, correlación y transmisión de la herencia social. La primera es la más clara cuanto se atiene al servicio periodístico de los medios: recoger y difundir información. La segunda, subraya el papel de los medios a la hora de ofrecer explicaciones e interpretaciones de los hechos noticiosos con el fin de ayudar a comprenderlos. La última se refiere al carácter educativo, significa el paso de la herencia social y cultural de una generación a otra” (Fernandez Prados, 2009).

Teknologia berrien artean erabilienak gadget-ak, monitoreak, kamarak, ordenagailuak, mugikorrak eta medikuntzakoak daude.

3.2.5 Haurrak

Haurren definizioa egiterako orduan ikuspegi ezberdinak daudela aintzat hartu behar da, eta horrela definizio anitz aurki ditzakegu:

Legediaren ikuspegia: *""se entiende por niño todo ser humano menor de dieciocho años de edad, salvo que, en virtud de la ley que le sea aplicable, haya alcanzado antes la mayoría de edad"*. (Convención sobre los Derechos del Niño, en vigor desde el 2 de septiembre de 1990)

Psikologiaren ikuspuntua abiapuntu hartuta: *"Se entiende por niño o niña aquella persona que aún no ha alcanzado un grado de madurez suficiente para tener autonomía"*.

Garapen fisikoari begira: *"Es la denominación utilizada para referirse a toda criatura humana que no ha alcanzado la pubertad"*.

Soziologia eta kulturaren ikuspegitik: *"Según las condiciones económicas, las costumbres y las creencias de cada cultura el concepto de infancia puede variar, así como la forma de aprender o vivir"*.

Hautzaroa gizakia garatu eta heldu egiten den garairik garrantzitsuena da, soziologiaren, psikologiaren, adimenaren zein fisiologiaren aldetik (Wikipedia, 2013-05-18).

Psikologian haurren garapenari buruzko teoria ezberdinak aurki ditzakegu. Egile bakoitzak alor bati ematen dio garrantzia, hau da, garapenaren euskarri gisa hartzen du eremu jakin bat besteak guztiz alboratu gabe: Batzuek afektuaren inportantzia azpimarratzen dute (S. Freud mediku eta neurologo austriarra, adibide baterako); beste batzuek ezagutzaren inportantziaren alde egiten dute (J. Piaget filosofo eta psikologo suitzarra kasurako); bestetik, haurrak faktore psikiko, organiko eta sozialen emaitzatzat dituztenak daude (hala nola H. Wallon psikologo frantsesa); eta azkenik, erlazioen nagusitasunaren hautua egiten dutenak aurki ditzakegu (L. Vigotsky psikologo errusiarra dugu horren etsenplu).

0-3 urteetan, hau da, sentipen garaian, haurren garapena esparru hauetan ematen da (Etxague, 2000):

- Garapen psikomotorea: Mugimenduak garunaren bilakaeran eragiten du. Jaiotzen direnean sentimen esperientzia eta ariketa fisikoak koordinatzeko arazoak izan ohi dituztenez, hasierako ariketak orientazio modukoak dira (objektuen mugimendu segitzen dute eta beraiekin lehen kontaktuak edukitzen dituzte). Apurka, esperimentatzen hasten dira eta ondorioz, esplorazio ariketak burutzen dituzte. Azken ariketen bidez kausa-ondorio arteko erlazioa ulertzen saiatzearekin dute zerikusia.

- Adimenaren garapena Piaget austriarraren arabera honelakoa da:

0-1 adin tartean pixkanaka eboluzionatuz doa: hasieran sortzetiko erreflexuak dituzte, zentzumenei esker lehenengo modelaketak eta erreakzio zirkular primarioak gertatzen dira (inguruko gauzez ohartzen dira, egoerak bereganatzen dituzte eta buru eskemak egiten dituzte), bigarren mailako erreakzio zirkularra gero (hurbilekoekin elkarrekintza), eta bitarteko helburu eta bigarren mailako buru eskemen koordinaketa azkenik (inguruari arreta indartzen da intentzionalitatea agertzen da eta instrumentalizazioa hasten da).

1-2 urteetan hirugarren mailako erreakzio zirkularra (erlazio instrumental berriak) eta buru eskemen konbinazio berrien asmaketa gertatzen da (adimen sentsomotoretik adimen sinbolikora iragaten dira).

2-3 adinetan jolasak egitearen ondorioz, pentsamendua eta adimena garatzen da, eta sentimendu eta emozioak adierazteko gai dira.

- Mintzairaren garapena: Lehenengo urtean hizkuntza garatuz hasten da hurbilekoekin dituzten harremanei esker (lehen ahoskera eta fonemak agertzen dira). Bigarren urtean, hitz bateko edo biko esaldiak esateko gai dira beren erara (adierazkorrak dira adierazpena, entonazioa, pausaldiak eta erritmoa). Hirugarren urtean, gero eta hobe hitz egiten dute eta esaldi osoak esateko gai dira. Azken horretan, garrantzitsu bilakatzen da Piaget-ek izendatutako “joko sinbolikoa”, jostailuekin jolastu eta “hitz egitea” alegia.

- Garapen afektibo-soziala: Jaiotzen diren momentutik bertatik hasten dira estimulu sozialak bilatzen (keinuak, aurpegiaren itxurak) eta apurka ingurukoak ezagutzen joaten dira. Etapa honetan emozioek berebiziko garrantzia dute eta adierazgarria da amarekiko atxikimenduaren indarketa. Familia eta inguruko talde sozialei esker gizarteko arauak eta balioak ezagutzen doaz eta ondorioz, portaera zuzentzen hasten dira.
- Moralaren garapena: Kohlberg-en teoriaren arabera, haurrak lehenengo fasean daude, moral heteronomoan, alegia. Fase honetan arau edo aginduak segi eta betetzean dago ongia. Horien arabera, saria edo zigorra jasotzen dute.

3-6 urteetan, ekintza aurreko garaia edo preoperazionala bezala ezagutuan, haurren garapenaren dimentsioak hiru dira (Nafarroako Gobernua, 2011):

- Garapen biosoziala: gorputzaren kontrola, garunaren egituraketa eta grafomotrizitatearen bilakaera dira etapa honetako aurrerapen nagusiak.

Tonu, oreka, arnasketa, espazio eta denboraren kontrol psikologikoak eta psikomotrizitate zurrin eta finaren jabe izateak gorputzaren kontrola ahalbidetzen du.

Neuronen artean egiten diren erlazioen ondorioz eta garunaren bi hemisferioen arteko banketaren eraginez, lateralitatea mugatu eta zehazten da.

Grafomotrizitatea psikomotrizitate fin bezala ezagutzen da. Bere bilakaeran marrazketa eta idazketa funtsezkoak dira.

- Ezagutzaren garapena: pentsamendua garatzen da, informazioaren prozesamendua egiten hasten dira eta hizkuntza gero eta gehiago garatzen da.

Nahiz eta haurren garuneko atal handiena inkontzientea izan, fantasiazko mundutik atera eta errealitatea den bezala ikusten hasten dira (moraltasunaren garapena gertatzen da modu honetan). Modu honetan pentsatzeko oinarria jartzen da.

Ikasi edota ikusten dutena gorde eta prozesatzeko funtzio neuroevolutiboak erabiltzen hasten dira.

Fonologian, semantikan, morfologian, syntaxian eta pragmatikan eskurapen eta aurrerapenak egiten dituzte. Honek pentsamenduaren prozesamenduan eragiten du.

- Garapen psikosoziala: norberaren ezagutza handituz doa, garapen emozionala finkatzen da eta ezagutza soziala eta moralitatea garatzen da.

Niaren alde kognitiboa (autokontzeptua) eta baloratiboa (autoestima) bereizten hasten dira.

Emozioak beharrekoak dira nortasunaren funtzionamendua orekatzeko eta ulertzeko. Emozio konplexuagoak izateko gai dira (norberarekin eta besteekiko harremanarekin erlazionaturikoak).

Bosgarren urtea erabakigarria da mugak jartzeko.

Harreman sozialak izaten dituzte (bertikalak eta horizontalak) eta ezagutza soziala dute (gainerako sentimenduen eta espero dutenaren jakintza). Moral heteronomoan daude (arauen mende) eta ikuspegi egozentrikoa dute. 6 urtetik aurrera egozentrismotik ateratzen hasten dira.

Haur bakoitzaren garapenean faktore askok eragiten dute. Hori dela eta, izaera eta erritmo ezberdineko haurrak aurki ditzakegu gizartean. Duela gutxira arte, normaltasunaren matritzetik irteten zen edozein ume anormaltzat hartzen zen.

Gaur egun, anormal, atzeratu eta berezi deitu beharrean berariazko hezkuntza-premiak dituzten hurrez hitz egiten da. Haur hauek eskolatze aldi osoan edo zati batean, hezkuntzarako laguntza eta berariazko arreta behar dute.

Hezkuntzan berariazko hezkuntza premiak kategoriatan sailkatzen dira, ikuspegi inklusiboa galdu gabe: ikasteko aparteko zailtasunak dituzten ikasleak (ikastearen nahasmenduagatik: dislexia, disortografia, disgrafia eta diskalkulia), AFN-Hrengatik hezkuntza premiak dituzten ikasleak (arreta falta, inplulsibitatea eta hiperaktibitatea), premia bereziak dituzten ikasleak (gorpuz urritasuna, urritasun psikikoa, zentzumen urritasuna eta portaeraren arazo larriak), hezkuntza sisteman berandu sartzen diren edota egoera soziokultural ahulean dauden ikasleak eta gaitasun handiko ikasleak.

4. AUTOREEN IKUSPEGI ARRAZOITUAK

Estimulazio goiztiarra kontzeptu eztabaidatua da autore garaikideen artean. Batetik, onuragarria dela pentsatzen dutenak daude, eta bestetik, estimuluek haurren garapenean eragin negatiboak sortzen dituztela pentsatzen dutenak daude.

Haur jaioberrien kontzepzio ezberdina dute: aldekoek umeak osatu gabe jaiotzen direla uste dute; kontrakoek, aldiz, osaturik jaiotzen direla. Ikuspuntu horiek eragina dute estimulazio goiztiarraren inguruko iritzian.

Estimulazio goiztiarra defendatzen dutenek haurraren askapenean laguntzen dutela pentsatzen duten bitartean, kontrakoek teknika erabiliz hurrei aske izaten uzten ez zaiela uste dute.

Alde bakoitzak bere metodologiari esker garapen integrala sustatzea ziurtatzen du eta inguruaren eta familiaren ezinbesteko esku hartzea defendatzen du, modu ezberdinean burutzea gomendatzen badute ere.

4.1 Estimulazio goiztiarraren aldeko autoreak

Aditu hauen guztien ustetan, haurtzaroan haurrak estimulatzeak garapen integrala sustatzen du eta gainera, atal zehatzen garapena eskuratzeko ere erabil daiteke.

Haurrak baldarrak eta bukatu gabeak direla eta, estimulazio goiztiarrak galdutako edota ez dituzten gaitasunak eskuratzeko eta berpiztea ahalbidetzen du. Honek askatasuna eta zoriontasuna ematen die hurrei.

Psikologiarekin, soziologiarekin eta pedagogiarekin zerikusia duten argudio finkoak darabiltzate. Hobeki esanda, estimulazio goiztiarra jolas moduan aurkezten da eta haurren garapenaren eremu guztietan aurrerapenak eragiten ditu: motrizitatean, komunikazioan, kognizioan eta alderi sozio-afektiboan.

Gurasoen papera funtsezkoa da. Familiak babesa eta laguntza eskaini behar die hurrei eta beren ikaskuntzan funtzio garrantzitsua betetzen dute, haiek baitira aukerak sortu behar dituztenak.

Munduan zehar erabilia izanaren arrazoia eta eraginkortasunaren datuak ematen dituzte:

Lehen adibidea: Esaterako, Kubako iraultzaren garaipenaren ostetik, herrialde horretan erabilia da estimulazio goiztiarra 6 hilabetetatik 6 urtetara. Egun, laguntza ekonomikoa kendu diete Kubako herritarren beharrak asetzen ez dituztelako eta ondorioz, teknika hori eskaintzen duten zentroak gutxitzen ari dira.

Bigarren adibidea: Musika bidez estimulatzeak haur adimentsuagoak lortzen ditu.

2.1.1 Glenn Doman (1919-2013)

Terapeuta fisiko iparamerikar hau estimulazio goiztiarraren aitzindaritzat hartzen da, giza potentziala lortzeko ikastetxeen fundatzaile izatearekin batera.

Garun paralisiarekin lan egiten ari zen, bere metodoaren oinarria dena deskubritu zuenean: garapen neurologikoan arazoak dituzten hurrei berez egiten dituzten ekintza naturalak modu konstante, errepikakor eta intentsiboan eginaraziz pixkanaka autonomia bereganatu ez ezik, garuna azkarrago garatzen dute. Motrizitatearen eremuan horrenbesteko arrakasta lortu ondoren, proba desberdinak egin zituen: ahozko gaitasunean, idazketan, irakurketan, ezagutza matematiko eta entziklopedikoetan besteak beste errepikapenaren metodoa erabiltzea. Aldeko emaitzak eman zituela eta, arazorik ez zuten hurrekin teknika berdinak praktikan jartzea erabaki zuen.

Mugikortasun arazoak zituzten hurrekin eta haur osasuntsuekin burututako azterketen prozesu eta emaitza positiboak frogatutzat eta ontzat eman ostean, Doman Metodoa argitaratu zuen 70. hamarkadan.

Estimulazio goiztiarraren helburua haurren ahalmen eta aukera guztiak ahalik eta gehien aprobetxatu eta garatzea da.

Doman Metodoa haurren ikasteko gaitasun handitik abiatzen da. Izan ere, haurren ezaugarriek ezinbesteko bihurtzen dute 0-6 urteen artean estimulazioa:

- Jaiotzean, haurdunaldian eskuratutako ahalmenak (mugikortasun gaitasuna esate baterako) gal ditzaketela dio Doman-ek.

- Jaio ondoren, grabitatearen indarra garaitzeko zailtasunak dituzte, pisua beste gaitasun batzuk baino azkarrago hartzen dute eta azkena, aurreko bien ondorio dena, baldarrak dira.

Hori dela eta, berreskurapen funtzioa bere egiten du estimulazio goiztiarrak. Aldi berean, estimulazioak garunaren egituraketan eragin behar du. Izan ere, burmuinaren garapenaren abiadura handitzen bada, hobe antolatuko da eta ondorioz, haur inteligente edo adimentsuagoak lortuko dira.

Metodoa aurrera eramateko baldintza, hortaz, goiz hastea da, haurtzaroan hain zuzen. Adin horretan haurren garunek malgutasun handiagoa dutenez, errazagoa da horren antolaketa eta estrukturazioan aurrerapenak sortzea. Haurtzarotik aurrera eginez gero emaitzak ez dira positiboak izango.

Fisioterapeuta iparamerikarraren izena duen metodoaren oinarriak hauek dira: gurasoen eta hezitzaileen parte hartze aktiboa, ekintzen errepikapena, pausoen sekuentziazioa eta programazioa eta jolasgarritasuna. Doman-ek metodoa jolas bezala aurkezten du, haurrek gozatuz ikasi behar baitute, ez modu inposatuan. "*Es muy estricto en cuanto al cumplimiento*" (Quevedo, 2013-05-20).

Garapen integrala ziurtatzen duen metodo honek programa ezberdinak ditu. Hona hemen alor garrantzitsuenak:

- Garapen motorra

Sesiotan banatutako programen helburua mugimenduak aurreikustea da. Mugimendu egokia ahalbidetuko duen egoera mesedegarriak sortu behar dira. Hots, mugitzeko aukera eman behar zaie.

Horretarako probokazioa eta intentzionalitatea dira gakoak, baldintza egokiak aurkeztearekin batera: inguru egokia (lurzoru plano, garbia eta gogorra), hankak eta besaurreak biluzik eta sesio motz baina errepikatuak. Baldintza hauek betetzeak, mugimendua hobetu edo perfektzionatzea eta hemisferioen koordinazioa hobe garatzea eragingo du.

Haurren garapena kontuan hartuta honako hauek izango dira pausoak: lehenengo haurrei ahuspez posizioan egoteko aukera eskaini behar zaie (normalean, ugaztunen artean kasu bakarra izan ohi den arren, denbora

gehiena ahoz gorako posizioan jartzen zaie, eta kaltegarri suerta daiteke prozesua mantsotu eta zailtzen duelako); bigarren pausoa translazio mugimenduan edo arrastaka jartzea da (horretarako loturaz libre utzi behar zaio, adibidez, arropa asko jarri ordez, giroaren tenperatura igoz eta mugimendu erreflexuak kontzienteak bihurtzeko aukera onenak eskainiz); prozesua bizkortu nahi izatekotan, txirrista baten antzeko zerbaitetan kokatzea komeni da, honen inklinazioak grabitatearen indarrari aurre egiten lagunduko baitio; hurrengo etapa eta nahi eta nahiez eskuratu behar dena lau hanketan ibiltzearena izango da (eragin negatiboak ekar ditzake pauso hau ez egiteak burmuin erdia garatzeko bide bat da eta); zutik jarri eta ibiltzen hastea azken edo goi funtzioa da (gizakiek soilik daukate gaitasun hau). Ondoren, korrika egitea etorriko da (ariketa osasuntsua arnasketa estruktura eta burmuinaren oxigenazioa hobetzen baitu).

Mugimendurako patroiak honako hauek izango dira: patroia homolateralra, patroia gurutzatua, gorputz adarren erlaxazio teknika, arrastaka eta lau hankatan ibiltzeko jarduerak, brakiazio eta ibilaldi jarduerak eta buruz beherako jarduerak.

Garapen neurologikoa orekarekin eta lateralitatearekin osatzen da. Lehenengoa, grabitate indarrari desafiatzeari oinarritzen da (espazioan pertsonak duen posizioa ahalbidetzen du) eta lateralitatea garuneko hemisferio baten edo bestearen nagusitasuna da. Azken horren garapenak, helduei neurologikoaren bukaera suposatzen du.

- Esku gaitasuna

Mugimendu eta orekarekin batera, esku trebetasuna iristen da. Hau, Glen Doman-ek “adimen fisiko” izendatzen duena da.

Jaioberriei eskura zerbait gerturatuz gero, erreflexu bezala heldu egiten dute. Denboraren poderioz eta objektuak manipulatzuz gero, objektuak nahita askatzeko gai izango dira; baita esku guztiarekin heltzeko eta pintzarekin heltzeko ere; eta azkenik, hemisferio nagusiari dagokion eskuarekin idazteko ahalmena izango dute (lateralitatearekin loturik).

Esku trebetasuna hobetzeko honako teknika erabiltzen da: haurrak atezangoen artean koka daiteken barra horizontal batetan zintzilikatzen dira. Haurrak 40-50 segundoz zintzilik mantentzeko gai direnean, brakiazio laguntzarekin has daiteke.

Hilabete batzuetan zehar ariketak eginez gero, brakiazio teknika eskura daiteke. Honek esku trebetasuna, begien garapena eta hemisferioen koordinazioa garatzen laguntzen du.

- Irakurketa eta idazketa

Bereizirik dauden kontzeptuak dira. Irakurketak begi konjuntzio ona eskatzen du eta sinboloak antzematean oinarritzen da. Aitzitik, idazketak tresna heltzeko eta maneiatzeko gaitasuna eskatzen du eta sinboloak egitean oinarritzen da.

Haurrek irakurketa garatu behar dute lehenengo, azkenik idazteko gai izateko.

Ariketak jolas moduan aurkezten dira eta kontuz ibili behar da iraupenarekin, haurrak asper baitaitezke.

- Gaitasun musikala

Haur guztiek dute entzumen musikal egokia.

Haurdunaldian, haurdunaldian, jaiotzean eta 0-6 etapan estimulatu egin behar zaie kalitatezko musika jarritz, eta ahal izanez gero, txikitatik musika tresna bat jotzen irakastea komenigarria da.

- Ikusmen estimulazioa

Haurrak itsu jaiotzen direnez, hau da, jaiotzean formak, ilunak eta argiak bereizten ez dituztenez, beharrezkoa dute estimulazioa.

Hamabost aldiz eta 5 segundotan errepikatzen diren ariketa ezberdinen bitartez jaiotzetiko hutsune horiek beteko dira pixkanaka: hasierako programan iluntasuna eta argitasuna ezberdintzen ikasten dute, bigarrenaren helburua perfilak bereiztea da, hirugarren programa detaileak atzemateko egiten da, laugarrena konbergentzia azkartzeko, bosgarren programak leku ezagunak ezagutzea du xede eta azkenak, seigarrenak, inguruko sinboloak atzemateko balio du.

Metodo honek BITak ditu erreferentzia. Hori dela eta, Doman Metodoa BITen Metodologia bezala da ezaguna. Inteligentziaren BITa segundo batean prozesu daitekeen informazio kantitate handiena da eta informatika munduan oso erabilia. Doman Metodoak egiten dituen errepikapenak denbora tarte horretara mugatzen dira. Alegia, egunean hiru edo lautan erakusten zaien lamina bakoitza segundo batez izaten dute aurrean (Estimulación Temprana, 2013-05-20).

4.1.2 Robert Dottrens (1893-1984)

Pedagogo eta soziologo suitzarra Domanen teoriaren eta bere izena hartzen duen Metodoaren defendatzaile eta jarraitzailea izan zen.

Vigotsky errusiarraren Internalizazio prozesuan oinarrituta egiten du estimulazio goiztiarraren aldepena. Horren arabera, haurren garapenean funtzioak bitan ematen dira, pertsonen artean lehenengo eta pertsonalki gero.

Estimulazio goiztiarraren definizioa honela ematen du: *“haurren gaitasun fisiko, mental eta sozialak bultzatzeko burutzen den ekintza multzoa da”*. Horrek haurren potentzialtasuna eta eskolako ikaskuntza modu harmonikoan garatzeko bidea ematen du.

Hezkuntza tradizionala kritikatu ondoren, hezkuntza askatzailearen alde azaltzen du bere burua. Haur aske eta arduratsuak sortuko dituen hezkuntza beharrezko jotzen du. Izan ere, haurrak jaiotzen diren momentutik formatzen hasten dira. Kontuan izan behar da, animalien erreinuan ez bezala, haurrak bukatu gabe jaiotzen direla. Hori dela eta, umeek beharrezkoak dituzte elikadura, lasaitasuna, esperientziak, estimulak eta ikaskuntza (erlazio eta harremanen bidez jasoa).

Estimulazio goiztiarrak garunaren funtzionamenduan aldaketak eragiten ditu, eta ondorioz, adimenaren garapena gertatzen da. Ez hori bakarrik, estimulazioak hiru eremutan eragiten du: maila intelektualean, biopsikomotrizitatean eta sozio-emozionalean. Estimulazioa garapenaren pizte edo ernatze bezala kontsideratzen du. Azken batean, gaitasunak probokatzea da.

Estimulazio goiztiarreko programa erabiltzeko kontuan hartu behar dira jarraian azalduko ditugun printzipioak:

- Nori bideraturik dago estimulazio goiztiarra?

0-6 urte bitarteko haur guztientzako dira. Hala eta guztiz ere, berariazko premiak dituztenengan eraginkorrak dira.

- Noiz jarri behar da praktikan estimulazio goiztiarra?

Haurdunaldian zein jaio ondorengo 6 urteetan zehar ematea gomendatzen du. Programa eta tekniken erabilpena garunaren egituraketa gertatzen ari den etapan bakarrik egin behar da (0-6 urteetan).

Hurtzarroan nerbio sistemaren eta garunaren egokitzeko gaitasuna oso handia da. Erritmo azkarrean garunaren egituraketa gertatzen da eta ondorioz ondorengo garapeneko aspektu garrantzitsu bihurtzen da garuna. Adin horretako burmuinaren malgutasun handia aprobetxatu behar da garunaren antolaketa eta egitura eragina izan nahi bada. Adin horretatik aurrera estimulazio goiztiarraren teknikak erabiltzekotan, ondorioak positiboak izan beharrean negatiboak izango baitira. Izan ere, ordurako burmuina ez da flexiblea eta ezin da aldatu.

- Nola egiten da estimulazio goiztiarra?

Estimulazioa prozesu naturala dela profitatu behar da estimulazio goiztiarra aplikatzeko.

Errepikapenean funtsatzen den jolas modukoa aurkezten zaie haurrei estimulazioa bermatzen duen giroan. Jarduerak, haurren beharrek eskatzen duten erritmo, abiadura eta intentsitatera egokitu behar dira.

Teknika aplikatzen hasi baino lehen haurren garapena diagnostikatu behar da, haur bakoitzari egokitutako jarduerak egitean oinarritzen baita estimulazio goiztiarra.

Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1825) pedagogo suitzarrak zera zioen: *"familiak eta inguruak rol garrantzitsua dute haurraren garapenean"*. Kasu honetan bere iritzia teknika aurrera eramaterako orduan duten eginkizunera zabaldu zuen Dottrens-ek. Eragile horiek dira haurrei aukera egoki eta erabilgarriak aurkezteaz arduratzen direnak.

Neurrigabeko estimulazioa bezain kaltegarria da estimulazio eza. 0-3 urte bitarteko haurren motrizitatearen garapenean oinarritzko gaitasunak eskuratzen dituzte: buruaren kontrola, begien koordinazioa, pentsamenduaren eta nortasunaren egituraketa, komunikazioaren garapena eta zentzumenen garapena, beste batzuen artean. Eskurapen horiek guztiak ezin dira zoriaren eskuetan utzi. Are gehiago, estimulazio goiztiarra ez da aski garapen horiek lortzeko. Haurren egoera naturalek ez dituzte aukera zehatz erabilgarri, osasuntsu eta positibo nahikoak bermatzen. Zenbait daturen arabera, estimulatuak izandako haurrek ez izandakoek baino maia hobea eman dute gaitasun fisiko eta intelektualak neurtzen duten testetan.

Doman Teoriaren eraginkortasuna eta bere iritziaren egiazkotasuna frogatzeko, musika estimulazio goiztiarrean erabiltzeak dakartzan onuren datuak aipatu zituen. Datuak eta aurrerapenak. Doman Metodoan gomendatutako pausoak emanez, hau da, lorpen hauetara iristen da haurra: musikaren ezagutza (melodiaren barneraketa, besteak beste), matematika kalkuluen hobekuntza, oztopo sozioekonomikoen murrizketa eta arreta eta gogo-aldateetan eragina (arrazoiketan, esaterako).

Lekuan lekuko arazoaren ezaupidea honakoa da: estimulazio goiztiarra aurrera eraman ahal izateko, beharrezkoak ditu teoriko eta metodologikoki indarra izatea eta babes ekonomiko, sozial eta estatala (Espinoza Fresas, 2011).

4.2 Estimulazio goiztiarraren kontrako autoreak

Aditu hauen guztien ustetan, haurtzaroan haurrak estimulatzeko ez du garapena sustatzen eta are okerragoa dena, estimulatzeko kalteak sor ditzake.

Haurrak jaiotzean amaituta daude, ez dira baldarrak. Estimulazio goiztiarra da autonomia eza, dependentzia eta ahulezia eragiten dienak. Askatasunez higitzen utziz gero, segurtasuna bereganatuko dute eta besteak duten haienganako kontzepzioa aldatzeko frogaz izatera iritsiko dira.

Estimulazio goiztiarra helduak hurrei inposatutako teknika da, ez besterik. Gurasoen papera funtsezkoa da berez, baina ez garapenean bere aurreikuspenak ezartzeko, haurren euskarri emozionala izateko ea baliabideak haurren aurrean jartzeko baizik.

Psikologiarekin, soziologiarekin eta pedagogiarekin zerikusia duten argudio finko horiek suntsi daitezke. Izan ere, estimulazio goiztiarrak gaitasunen ondorio negatiboak eragin ditzakeen indarrezko aurrerapena esan nahi du. Teknika gainera, haurren onerako beharreen helduen interesentzako erabiltzen da: haurrak zeinen argiak diren jendaurrean erakusteko.

Denborak eta aurkakoen ikerketek estimulazioaren aldekoek erabilitako frogak deuseztatzen ari dira apurka:

Lehenengo adibidea: Kubaren kasuan egun, teknika hori eskaintzen duten zentroak gutxitzen ari dira herritarren beharrak asetzen ez dituztela medio laguntza ekonomikoa kendu dietelako.

Bigarren adibidea: Zenbait salaketaren ostean, musikaz estimulatzearenak dakartzan onurak ezeztatuak geratu dira. Are gehiago "Baby Einstein"-en kasuan, programaren egileak dirua itzuli behar izan zien gurasoei: *"El fraude de Baby Einstein: Disney devolverá el dinero de la compra de estos vídeos por no ser «educativos» ni incrementar el intelecto de los bebés"* (Facua, 2009).

4.2.1 Emmi Pikler (1902-1984)

Mediku eta pediatria hungariarra estimulazio goiztiarraren erabilpenaren aurkakoa izan zen eta Loczy sehaska etxeko (0-3 urte) fundatzaile eta inspiratzaile gisa da ezaguna.

Duela 60 urte egun oraindik ere gaurkotasuna duen ikerketa bat egin zuen eta haurren hazkuntza izan zuen aztergai. Horretarako. Ikerketaren ondorioa haur bakoitzak bere erritmoa duela da. Honekin batera proposamen konplexua plazaratu zuen. Proposizio horren intentzioa ez da inposaketa bat egitea, irakurlearengan hausnarketa eragitea baizik.

Loczy sehaska etxeko haurren behaketa eta hortik eratorri zein ondorioaren eraginez, ordura artekoa aldatu beharra zegoela ondorioztatu zuen, metodologia berri bati hasiera emanez. *"Pikler-en hazkuntza proposamenak hiru oinarri ditu: mugimendu askea, kalitatezko zaintza eta sozializazio baketsua"* (Mujika, 2011).

- Mugimendu askea

Haurrak ibili arteko mugimenduak, hau da, motrizitate osoa, helduen laguntzarik gabe egiteko gai dira. Honek esan nahi du, haurrek bakarrik eraikitzen dutela mugimendu gaitasuna.

Haurrak aske mugituz gero, ezaugarri hauek garatuko dituzte: seguruak eta bere buruarengan konfiantza dutenak. Honen ondorioz, haurrek ekimena dute eta helduen menpeko izateari uzten diote. Beste modu batean esanda, autonomia lortzen dute.

Bide honetan, argi geratzen da haurrek bere burua aski dutela eta beren hazkuntzaren arduradunak direla.

Helburu horretarako iristeko eginkizun berezia betetzen dute guraso eta hezitzaileek: baldintza egokien sorrera eta behaketa. Giro egokia sortu behar da haurrak beren gaitasunez ohar daitezen. Bide horretan, haurrak aske uzteak asko lagun dezake.

- Kalitatezko zaintza

Lehenengoan ez bezala, oinarri hau betetzea zaintzaile eta gurasoei (familiari) dagokie.

Haurren eta zaintzaileen arteko erlazioarekin du zerikusia. Haurrek, egoera jakin batzuetan helduen beharra dute eta helduek, behar hori agertzean, alboan egon behar dute: mimoak emanek eta hitz eginez. Momentu horiek erabakigarriak dira beraien arteko erlazioa estutzeko.

Egungo hezkuntza sistemak intimitate une berezi horiek galarazten ditu, hezitzaile bakoitzak ume askorekin ego behar baitu aldi berean. Dena den, familia giroan aurrera eraman daitekeen oinarria da.

- Sozializatorako trantsizio baketsua

Hirugarren oinarriaren helburua sozializazioa da.

Helduek ezin dituzte haurrak behartu beraiek nahi duten erritmo eta moduan mugitzera. Haurrek denbora behar dute, eta estimulazio goiztiarrak hori eragozten du. Ondorioz, ez zaio beta ematen.

Segurtasunez eta tentsiorik gabe mugitzeak on egiten die haurrei. "Bere gorputzean seguru eta ondo sentitzen den haurra, ondo bizi den haurra da". Azken batean, lehen haurtzaroan gorputzaren ongizateak nortasun pertsonala baldintzatzen du.

Laburbilduz, Pikler-en metodoak haurraz dugu kontzepzioa aldarazi nahi du: haurrak ez dira amaitu gabeko gizakiak, ezta gaitasun gabekoak ere. Izan ere, pentsaera hori duen pertsonak, haurrek bakarrik egin ditzakeenak egiten dituzte, haurrengan helduekiko menpetasuna sorraraziz (Pikler, 1996).

Munduan zehar Pikler-en metodoaren izpirituak bizirik dirau Mirtha Cocles (Nazioarteko Pikler Elkarteko lehendakariordea den) eta Noemi Beneito (psikomotrizista argentinarra) bezalakoei esker. Euskal Herrian ere, Pikler-ek jarraitzaileak ditu: Juanjo Quintela Euskal Herriko Pikler Loczy sareko kidea, kasu baterako.

4.2.2 Loris Malaguzzi (1920-1994)

Reggio Emilia-ko pedagogo inspiratzailea izan zen eta estimulazio goiztiarraren erabilpenaren aurkako pentsaera zuen.

Haurren garapenaren inguruan egindako azterketek ondorio honetara eramane zuten: entzumena eta errespetua oinarri dituen kalitatezko hezkuntza behar da. Haurren potentzialtasunak erakusten du haur orok duela hezkuntza eskubidea, hau da, horien garapena sustatzeko eskubidea.

Erlazio Metodoaren edo pedagogia arrazionalaren hiru ideia nagusiak: kognizioan eta transmisioan (erlazio homeostatikoa) oinarritutako eskolarengandik urruntzea, ikaskuntza haurren gaitasunetatik (bilaketa eta esperimendazioa) abiatzen da (haurrek ez dute kausa-efektu erlazioen bidez ikasten eta ezta heldu-haur bitarteko ezagutza transmisioaren bidez ere) eta bi norabideko printzipioa (helduaren ezagutzek haurrenak behar dituzte eta alderantziz).

Reggio Emiliako eskolak organismo bizitzat hartzen dira. Izan ere etengabeko komunikazioa da bere muina eta haurren eta helduen arteko etengabeko erlazioa dago. Zailtasunen, hanka sartzeen, jakintzaren itxaropenen eta zalantzen inguruan

pentsatu, eztabaidatu eta lan egiten da. Honako hauek dira pedagogia arrazionalaren metodologiaren oinarriak:

- Abiapuntua gertakizun eta esperientzietatik sortutako ideia guztiek erantzun eta ondorio errealak dituztela da.

- Hezitzaileak

Prestakuntza jarraitua behar dute, beren konpetentziak aberastu behar dituztelako. Gogoetek ekintzetan aldaketak sor ditzakete.

- Gurasoen inplikazioa

Familia haurren garapenean eragile inportantea izanik, bere esku hartze esplizitua, komunikatzailea eta datu hartzailea garrantzitsua da.

- Proiektua

Ez da curriculum edota programazioen bidez lan egiten. Ezjakintasunak ikerketa bultzatzen duela eta, haurrekin lanean aritu behar da ziurtasunak, ziurgabetasunak eta berritasunak ager daitezkeela kontuan izanik. Dena den, zenbaitetan, proiektuak aurretik izandako bizipenetatik abiatzen dira.

Helduen eta haurren arteko konfiantzazko giro segurua sortu behar da. Honek haurren motibazioa ahalbidetuko du.

- Eskolaren eta gelen egitura

Giro barea eskaini behar da, artifizialtasuna alde batera utziz. Haurren inguruan gehiago jakiteak eta haurrekin batera gauza berriak ikasteak soilik dute tokia eskola hauetan. Horretarako objektuekin eta lanaren antolaketaren akordio batera iritsi behar da hezitzailea. Horrek komunikazioa eta erlazioak posible egingo ditu eta inguru fisikoa eroso bilakatuko du.

Berezko erritmo aldakorra duten leku, rol eta funtzioek bat egiten dute harrean kooperatiboko sarean. Honek haurrei talde sententzioa eta indibiduo sententzioa pizten die.

Malaguzzi-k estimulazio goiztiarrari buruz duen iritzia:

“Malaguzzi –pedagogo inspirador de la experiencia educativa reggiana– afirma que esto es algo peligrosísimo porque roba los tiempos que la naturaleza ha dado a la infancia empujándola hacia una serie de aprendizajes —meramente instrumentales—, que son los que algunas familias, injustamente, solicitan para —en algunos casos— lucir espectacularmente a sus hijos e hijas; y son los que algunos maestros y maestras sin criterio aplican reproductivamente en sus aulas. Esta visión sólo instrumental de la infancia trata de amaestrar o adiestrar a las criaturas que quedan reducidas a animales de circo. Los niños y niñas, de esta manera, pueden perder su iniciativa y su cultura en la forma original de ver el mundo” (Malaguzzi, 2011).

Estimulazio goiztiarra erabiltzearen hautua helduena da, ez haurrena. Hortaz, esan liteke inposizio mota bat dela eta gainera arriskuak dakartzana: helduekiko dependentzia, norberarengan konfiantza falta, esperimentatzeko gogo eza eta helmugarik ez izatea.

Alfredo Hoyuelos (1963) pedagogo eta irakasle nafarrak Loris Malaguzzi-ren eta Reggio Emiliako pentsamenduaren eragina du eta pedagogoaren inguruko lan asko idatzi ditu.

ATAL PRAKTIKOA

Jakintza teorikoak ezagututa, beharrezkoa da barneratutakoa modu praktiko batean aurrera eramatea. Asmo hori betetzeko burutuko dugu jarraian datorren atala.

5. KASU BATEN AZTERKETA: BABYBIT

5.1 Prestaketa

5.1.1 Lan praktikoaren aurkezpena

BABYBIT Estimulazio goiztiarreko programa teknologikoaren azterketa egingo dugu atal honetan. Kasu azterketa baten aurrean gaude, beraz.

5.1.2 Justifikazioa

Estimulazio goiztiarrak eta teknika horretan aritzeko erabiltzen diren produktuak erabiliak diren arren, gizarteko ehuneko handi batek ez du horren berri.

Gai eta produktu hau aukeratu dugu kontzeptu ezezagun hau ezagun bihurtzeko. Beste modu batean esanda, estimulazio goiztiarreko produktuen inguruko jakin mina asetzea da azterketa honen helburua.

Izan ere gaiaren inguruko informazio gutxi duenarentzat harrigarria eta arraroa da webguneak esaten duena. Horren arabera, produktua erabiltzearekin aurrerapen handiak egiten dira esparru askotan. Webgunean, honenbestez, agintza asko mahai gaineratzen dira. Hona hemen produktuaren promesetan agertzen diren diziplinak (haurren, famili eta gizartearen eta hezkuntzaren irudia aztergai du bakoitzak):

- Psikologia ikuspegia. Estimulazio goiztiarrari esker garapen osoa sustatzen da eta honek zoriontasuna dakarkio haurrari.

Produktuak Glenn Doman terapeutiko fisikoaren BIT Metodoan du oinarria. Metodologia honek konturatu gabeko ikaskuntza esanguratsua sustatzen du eta ezaugarri hauen sorrera eragiten du: elementuek ikas nahia pizten dute, haurren arretaren bereganatzea, hizkuntzaren garapen eta zabalkuntza (lau hizkuntza eskaintzen dira eta bat baino gehiagoren ikaskuntza egin daiteke aldi

berean), motibazioa, epe luzeko oroimenaren handitzea eta memoria fotografikoaren estimulazioa. Hau da, oinarritzko prozesu kognitiboen garapena ziurtatzen du.

Zientzialari honen ikerketek ondorio honetara eramane zuten: 0-6 adin tartea estimulazio garaia izanik, beharrezkoa da haurrak estimulatzea. Haurdunaldiaren seigarren astetik bosgarren hilabetera haurraren garunean zelula asko garatzen dira. Haien arteko elkarketa eta sare konplexuak lortzeko 6 urtera arte estimulatu behar dira haurrak.

Bere konklusioa indartu asmoz eta produktuaren eraginkortasuna frogatzeko, webguneak zientzialari eta ditu ezberdinen aipuak baliatzen ditu: hala nola Maria Montessori hezitzaile italiarrarenak (1870-1952). Adituen hitzekin batera, bideoak ikusteko aukera dago eta bertan zenbait aditu agertzen dira gaiaren inguruko ikuspuntu pertsonala ematen - Macato Shichida hezitzaile japoniarra (1929) esaterako -.

- Soziologia ikuspegia. Denbora gutxi daukaten familientzat bideraturik dagoen produktua da.

Metodoa burutzeko ezinbestekoa du familia giroko etxea. Hasiera batean txartelak ordenagailu edota telebista bidez erakusten diren arren, aurrerago, materiala gurasoek beraiek sortzeko aukera dute (paperezko formatuan).

Gurasoen eta haurren arteko erlazioa sustatzeko, helduek seme-alaben ondoan egoteko aukera dute. Modu honetan, txikiak zorion ditzakete, adibidez.

Ezagutzaren eremu guztiak bere barruan dituen merkatuko programa bakarra da. Webguneak 4 disko eskaintzen ditu DVD formatuan egindako, guraso eta seme-alabentzako formaturik errazenean, alegia. Erraztasun, erosotasun eta kalitateak, bainera programa hedatzeko erreminta egoki bihurtzen du.

Produktua nola erabiltzen den ikusteko, mundu osoan zehar grabatutako bideoak daude eskuragarri.

- Pedagogia ikuspegia. Ikaskuntza irakurmenean, matematikan eta ezagupen entziklopedikoetan egiten da.

Zentzumenen bidez jasotzen den BITa, garunean gorde daitekeen edozein datu sinplea da.

Bitan banatzen den sesioetan (irakurketa eta entziklopedia lehenengo eta matematika programa gero) joko moduan egiten den ikaskuntza esanguratsua burutzen du produktua. Jokoan erabiltzen diren tresnak irudi errealak dira eta modu ezberdinean aurkezten zaizkie haurrei.

Jokoaren metodologiaren oinarriak ondorengo hauek dira: errepikapena, sekuentziazioa, errefortzu positiboa (amaitzean zorionduz) eta estimuluen (entzunezkoak nahiz ikusizkoak) erabilpena.

Irakaskuntzarako metodologia honela definituko genuke: analitikoa. Honek esan nahi duena da, irakurmenaren eta idazmenaren (kasu honetan ez) hastapenak edo abiapuntua hitzak direla. Metodologia honetan garrantzia handia eskuratzen du kontzeptu bakoitzaren esanahia ulertzeak.

Lau DVDen bidez urte oso baterako programazioa eskaintzen da. Haurrek ezagutza osoa jasotzen dute jolasten eta ongi pasatzen duten bitartean.

Hitz emate edo promesa hauek gogoan hartuta eraginkortasunaren inguruko zalantza sortzen zaio irakurle eta erabiltzaileari: posible al da telebista edo ordenagailuan irudiak behin eta berriz ikusita haurren garapen integrala sustatzea azkar batean? Izan ere, produktuaren presentazioak dio metodo erraz, azkar eta praktikoa dela.

5.1.3 Ikerketak aztertu nahi duena. Helburuen zehaztapena

Ikerketa honetako aztergaiak bi izango dira: webgunea eta produktua. Lehenengoak bigarrenaren aurkezpenean egiten du, eta horrek, bigarrenaren salmenta baldintza dezake.

Lortu nahi diren helburuetara iristeko pausoz pauso aritu beharko gara. Lehenengo, webgunearen deskribapena eta atalez ataleko hausnarketa egingo dugu. Abiapuntu garrantzitsua da hori. Hausnarketa eta analisia egin baino lehen, oinarrizko ezagutza batzuk eduki behar dira eta horren ondoren, ikerketa behatu. Bide honetan, beharrezkoa da gaiaren inguruko aurreiritziak alde batera uztea eta pentsamendua zuri edo garbi dagoelarik lanean hastea. Bigarren pausoa, produktuaren behaketa izango

da. Hirugarrenik, bien inguruko analisisian pentsatzen hasi beharko gara. Horretarako, aurre ezagutzak kontuan hartu beharko ditugu eta baita beste batzuen iritziak ere. Azkenik, helburu eta hipotesien betetzea aztertu beharko dugu. Azken batean, produktuaren eraginkortasunaren inguruan hausnarketa propioa eraikiko dugu.

Helburuen garapena

Produktuaren promesen egiazkotasuna eta ondorioz, produktuaren eraginkortasuna behatzea da ikerketa honen helburu nagusia.

Bide horretan eman beharreko lehenengo urratsa, hipotesien eraketa:

- Psikologia.

Garunaren egituraketan eragina du, hazkundera bizkortzen duelako.

Oinarritzko prozesu kognitiboen garapena ziurtatzen du.

- Soziologia.

Haurren eta gurasoen arteko erlazioa estutzen laguntzen du.

Mundu osoan zehar erabiltzen da, kultura ezberdinetan.

- Pedagogia.

Jokoaren bidez, oharkabea ikas daiteke.

Metodo errepikakorrek eta sekuentziazioek barneratzea errazten dute.

Azkartasuna lasaitasuna baino eraginkorragoa da.

Teknika kualitatibo eta kuantitatiboen zehazpenari dagokionez, ikerketan erabiliko diren teknika nagusiak honako hauek izango dira: irakurketa, galdetegiak eta elkarrizketak eta hausnarketa.

5.2 Babybit webgunearen deskribapena

Estimulazio goiztiarreko produktua salgai jartzen duen webgune hau gazteleraz, ingeleraz, frantsesez eta katalanez dago.

Atalka banaturik dago eta bakoitzean kontzeptu ezberdinen inguruan mintzo da:

- Nortzuk gara?

Babybit irakaskuntza eta teknologia berriko profesional talde bateko enpresak sortutako produktua da.

Helburua: estimulazio goiztiarraren arloan merkatuan dagoen hutsunea betetzea kalitatezko produktu berritzaileekin. Haurraren garapena eta zoriontasuna sustatu nahi dute azken batean.

Produktuen ezaugarriak: erraztasuna, kalitatea eta eraginkortasuna.

Estimulazio goiztiarreko programa bat osatzeko denborarik ez duten familientzako prestatua.

- Zer da Babybit?

Produktuak Glenn Doman-en BIT Metodoan oinarrituta daude eta garapenaren adin emankorrean (0-6 urte) haurren garuna estimulatzeko sortuak izan dira.

Haurren garapena gurasoen ardura da. Eskolatzeko garaian haurra estimulatu egin behar da.

Metodologia horri esker haurrek konturatu gabe ikasten dituzte klasifikatutako eta egituratutako ezagutza berriak. Modu honetan, beren hizkuntza garatu eta zabalduko da, epe luzerako memoria handituko da, memoria fotografikoa estimulatu da eta batez ere, ikaskuntza esanguratsua jasoko dute.

Ikaskuntza idazketan, matematikan eta ezagupen entziklopedikoetan egiten da eta baldintza hauek betetzen ditu: ikasteko nahia pizten duten elementuak daude, errepikapena da metodologiaren oinarria, BIT bakoitza segundo batez aurkezten da, kalitatezko irudi erreal eta zehatzak agertzen dira, elementuak inguru hurbilekoak eta urrunekoak dira, estimuluak entzunezkoak eta ikusizkoak dira eta arrakastaren gakoa motibazioan dago.

Joko guztiek jolas azkar eta dibertigarri moduan egiten dute aurrera. Horien barnean soinu elementuak agertzen dira eta amaitzean zorionak ematen dira. Motibazioa sustatzeko bidean ezinbestekoa da gurasoek ere haurrak zoriontzea.

- Programa

Pedagogikoki, BITa zentzumenen bidez jasotzen den eta garunean gorde daitekeen edozein datu sinplea da. Hiru BIT mota daude: matematikoa, irakurmenekoa eta entziklopedikoa. Azken biak batera landu behar dira ulermenezko irakurketa lortu ahal izateko.

Programa honen sekretua eta eraginkortasuna edukien sekuentziazioan dago, bitak aurkezteko moduan. Horrek, haurren arreta bereganatzen du sesio osoan eta ikaskuntza errazagoa bilakatzen du. Sesio bakoitza bitan banatzen da: irakurketa eta entziklopedia programa (astero bitak errepikatzen dira orden ezberdinean ezuste faktorea erabiliz) eta matematika programa (edukiak progresiboki, egoki eta errepikapen gabe aurkezten dira monotoniarekin hausteko).

DVD bakoitzak 15 asteko programazioa du. Era berean, programazio bakoitzak 15 sesio ditu eta egunean hiru ikustea gomendatzen da, astelehenetik ostiralera, asteburutan jai hartuz.

Lau DVD direnez, urte osorako estimulazio goiztiarreko programazioa dago.

Haurrek ezagutza osoa jasotzen dute jolasten eta ongi pasatzen duten bitartean.

- Produktuak

Merkatuan dagoen eskaintza bakarra da eta DVD formatuan daude eginak.

Lehenengoa: barneratzeko lagungarri zaien irudien eta hitz osoen ikasketaren bidez irakurketaren munduan murgiltzeko lehen pausoa. Matematikan, kantitatearen nozioa eta lehen eragiketak burutzen ikasten dute puntuen bitartez.

Bigarrena: hitz osoekin jarraitzen da eta hitz bikoteak agertzen dira, bakoitza dagokion irudiarekin. Matematikan, kantitatearen nozioa ikastearekin amaitzen da eta zifra eta bere operazioen kontzeptua agertzen da.

Hirugarrena: haurrek hitz ezagunekin osatutako esaldi sinpleak egiten ikasten dute. Matematiketan zifrekin egiten diren eragiketetan sakontzen da.

Laugarrena: irakurketan lehen ipuinen agerpenarekin aurrerapauso handia ematen da. Matematikan eragiketa konplexuagoen ikasketarekin jarraitzen da.

Zergatik DVD formatua?

DVDa, bere erraztasun, erosotasun, kalitate eta etxeetan izan duen ezarketa masiboaren eraginez, estimulazio goiztiarreko programak hedatzeko erreminta egokia da.

Familia-giroko etxea da metodo hau aurrera eramateko tokirik hoberena.

Babybit-ek zaila zena errez bihurtzen du eta gurasoei lana lausotzen die. Izan ere, lan gogorra egin ostean, ezagutzaren eremu guztiak barne hartzen dituen programa sortu ahal izan dute.

Erabiltzeko errazak diren DVDak dira: egoki egiturarik daude eta gurasoek haurrak dauden sesioa sakatu besterik ez dute. Erreza eta praktikoa!

- Erosketak
- Adituak

Zer diote?

Zientzialarien lanek erakutsi dute haurren lehendabiziko urteak garrantzitsuak direla beren garunaren garapena gertatzen delako. Estimulazio egoki, zehatz eta eraginkorrak garapena sustatzen du.

Haurdunaldiaren seigarren astetik bosgarren hilabetera haurraren garunean 100.000 milioi zelula garatzen dira. Zelula horietako asko jaiotzerakoan elkartzen diren arren, beste asko ez. Jaiotzetik 6 urterako etapa da neuronen pixkanakako erlazio sare konplexuak lortzeko garai egokiena. Hortik dator estimulazio goiztiarraren beharra.

Aditu ezagunen hitzek aurretik esandakoa indartzen dute: Glenn Doman, Francisco Kovacks, Maria Montessori, Makato Shichida, Victor Estalayo eta Herbert Spencer.

- Irakurgaiak

Estimulazio goiztiarraren inguruko liburuen gomendapena.

- Estekak

Estimulazio goiztiarraren inguruko esteken gomendapena.

- Bideoak

Adituak

Estimulazio goiztiarrarekin erlazionaturiko jakitunek gaiaren inguruko ikuspuntu pertsonala ematen dute.

Programa hauen emaitzak frogatzen dituzten erreportajeak agertzen dira.

Haurrak

Gurasoak hurrei estimulazio goiztiarreko teknikak aplikatzen agertzen dira. Ikus daitekeenez, metodoa mundu osoan zehar jartzen da praktikan.

Bit-ak erabiltzeko formatu ezberdinak azaltzen dira: paperean, kartulinan (kartoi mehean), ordenagailuan eta telebistan. Azken hori da guraso eta seme-alabentzako erosoena.

Babybit

Sesio baten erakustaldia egiten da bertan. DVD bakoitzean gisa horretako 225 sesio daude eta osotara urtebeterako programa dago.

Bideoak PCan ikusgarri egoteko formatura egokitu dira. Baliteke soinu eta irudiarekin arazoak izatea. Dena den DVDarekin ez da hala gertatzen.

- Ohiko galderak
- Kontaktua

6. AZALPENEA

6.1 Webgunearen balorazioa

1. Testua- irudiaren arteko erlazioa

Webgunea 2005 urtean egin zen.

Testuak irudiak baino garrantzi handiagoa du eta hitzak irudiak baino adierazkorragoak dira. Bideoek, informazio gehigarria eskaintzen dute (estatistikotik mugimendura). Testuaren funtzioa kontatzea da, irudiena gehienbat apaingarri gisa egotea eta bideoena esandakoa indartzea eta informazio gehiago eskaintzea.

Haurrei bideratua dagoela dirudi koloretsua delako. Gainera, formala eta aldi berean deigarria da. Lehen begiradan lehenengo koloreei erreparatzen zaie, bideo eta irudiei gero eta testuari azkenik.

Irudien helburua apaintzea da eta ez dago sekuentziaziorik. Bideoena aldiz, zerbait berria kontatzea da. Ilustrazioak alde batean, goialdean, daude kokaturik (protagonismorik ez). Baliabideak koloreak eta testua bereziki. Irudiaren ahotsa sinplea da.

2. Forma

Atal, azpiatal eta paragrafotan banatuta egoteak irakurketa errazten du. Modu errepikakorrean egituratua dago: testua, irudia eta aipua. Produktuaren erosotasuna, eraginkortasuna eta erabiltzeko erraztasuna etengabe errepikatzen da.

Aditzak orainaldian eta lehenengo pertsona pluralean daude. Honek talde itxura, hau da, enpresa forma hartzen du.

Gazteleraz, frantsesez, ingeleraz eta katalanez eskaintzen da informazioa, izaera internazionala eta aldi berean lekuan lekukoa emanez.

3. Ahots narratzailea

Azalpena da nagusi webgunean eta ahots narratiboa helburuaren arabera aukeratzen da: azalpenak emateko lehenengo pertsona pluraleko narratzaile orojakilea eta esandakoa indartzeko adituen aipuak. gaitu. Narratzaileak entzutera, irakurtzera

animatzen du eta produktua erostera gonbidatu eta konbentzitu nahi du irakurlea (programa propio bat osatzeko denborarik ez duten gurasoak), kontakizunean inplikatur.

4. Testuaren eta irudiaren azterketa

Webgunea azalpen testua da eta ondorengoez baliatzen da hizkera formal eta subjektiboa erabiliaz: azalpena, argudioa, espresioak, errepikapenak eta laburpenak.

Argazki eta bideo errealak erabiltzen dira errealismoa eman asmoz. Horretaz gain, kolore deigarriak (gorria, urdina, berdea eta laranja) irakurlearen begirada hara zuzentzen dute. Kolore horiarekin "beherapenak" daudela adierazten da, irakurlearen arreta bereganatu nahian.

5. Pertsonaiak

Webgunean agertzen diren pertsonaiak bideo, argazki edo aipuen bidez agertzen dira.

Bideo bakoitzaren azpian egiten da pertsonaien aurkezpena: izena eta lanbidea. Esan beharra dago gehienak adituak direla.

6. Informazioa eta gaia

Estimulazio goiztiarreko produktuaren salmenta da webgunearen xede nagusia. Urte osorako programazioa eskaintzen da, 4 DVD-tan (Digital Versatile Disc) banatuta.

Produktua saldu ahal izateko honako promesa zabaltzen du: irakurmena eta matematika ikasten dute haurrek telebista edo ordenagailua erabiliz ondo pasatzen eta dibertitzen diren bitartean. Promesa honek, hortaz, jolasten ikas daitekeela baieztatzen du.

Elementu publizitarioak agertzen dira webgunean: arreta bereganatzeko beheraldien irudia eta produktuen ezaugarri idealak esaterako.

7. Beste testuekin harremana.

Esandakoa indartzeko aipuen erabilpena egiten da. Zita hauen eginkizuna metodoaren oinarriak frogatzea da.

6.2 Adituaren produktuari buruzko iritzia

Produktuari buruzko azterketa egiteko, Alfredo Hoyuelos (1963) pedagogo eta irakaslearen laguntza eduki genuen.

Hoyuelos-en estimulazio goiztiarrarekiko kritikotasuna ezaguna da. Hori izan zen, hain zuzen, aukeratua izateko arrazoia: orain arteko informazio gehiena estimulazio goiztiarraren aldekoa izanik, beharrezkoa da lanean iritzi kritikoaren ukitua egotea. Pedagogo eta irakasle nafarra 0-3 urteko adinean lanean egon da batez ere eta horrek ikasketa erritmo eta testuinguru eskolarrari buruzko ikerketa propioa egiteko aukera eman dio.

Ondorioak laburbilduko ditugu segidan:

- Psikologiaren ikuspegia. Estimulazio goiztiarrak ez du garapen osoa sustatzen laguntzen. Are gehiago ondorio kaltegarriak ekar ditzake.

Produktua Glenn Doman terapeutiko fisikoaren BIT Metodoan oinarritzen da. Metodologia honek konturatu gabeko ikaskuntza esanguratsua sustatzen duela eta zenbait ezaugarriren sorrera eragiten duela ziurtatzen dute: ikas nahiaren pizketa, arretaren eskurapena, hizkuntzen garapen eta zabalkuntza, motibazioa eta memoriaren luzapena (epe motz eta luzekoa).

Aurreko baieztapen guztiak, baina ez dira zuzenak. Ikaskuntza esanguratsua David Paul Ausubel (1918-2008) psikologo eta pedagogo estatubatuarrak sortu zuen. Ikaskuntza-teoria honek konstruktibismoaren eragina dauka eta haurrek aurre ezagutzetan oinarrituz ikasten dutela defendatzen du. Hau da, informazio berria lehenagotik zeukatenarekin erlazionatzea da ikastearen funtsa. Ikuspegi konstruktibistaren arabera, haurrak dira beren ezagutzaren eraikitzaileak, eta hortaz, ikaskuntza prozesu aktibo eta indibidual gisa ulertzen da.

Doman Metodoaren oinarriak ez du aurreko ikaskuntza teoriaren antzik, eta ondorioz, konstruktibismoarengandik hurbilago dagoela esan daiteke. John Broadus Watson (1878-1958) psikologo estatubatuarrak sortutako psikologiaren korrante honek portaera kontrolatzea du helburu. Modu honetan, kanpo eragileak espero eta nahi dituen aurrean eta emaitzak lortzera iristen dira haurrak.

Azken batean, Hoyuelos-ek estimulazio goiztiarra kanpo inposaketa gisa hartzen du. Kontuan izan behar da haurrek berezko motorra dutela eta beren modura eta beren esperientzia nahiz aurrezagutzen bidez ezagutzen dutela mundua. Beste modu batean esanda, haiengandik sortzen da motibazioa, eta tankera horretako programek haurren automotibazioa baliogabetzen dute, haurra ez den batek motibaraziz. Beste modu batean esanda, prozesu kognitibo indibiduala dena kanpoko baten esku jartzen da.

Garaiz aurreko estimulazio behartu horrek haurrengan eragina duela egia da. Ez du ordea, zoriontasun eta garunaren bilakaeraren hobekuntzarekin zerikusirik. Estimulazio goiztiarrak ondorio txarrak dakarzkie haurrei: hala nola saturazioa, sormenaren eskasia, autonomia eza eta prozesuen desantolaketa. Haurrak helduen menpeko bihurtzen dira eta bakarrik aritzeko gaitasuna galtzen dute.

Estimulazio goiztiarraren aldekoek 0-6 adin tartea estimulazio garai izendatu dute. Ontzat eman behar da haurdunaldiaren seigarren astetik bosgarren hilabetera haurraren garunean zelula asko garatzen direla eta haien arteko elkarketa eta sare konplexuak lortzeko 6 urtera arte estimulazioa behar dutela haurrek. Hala ere, haurrak beraiek dira beren burua estimulatu behar dutenak eta programa horrek defendatzen duen heteroestimulazioak (helduak haurrak estimulatzea) beren garapenaren jabe izatea eragozten du.

- Soziologia ikuspegia. Denbora gutxi daukaten familientzat bideraturik dagoen produktua dela dio webgunean. Zehaztapen bat egin behar da familiaren deskribapenean: haurren gaitasunak erakutsi nahi dituzten guraso lanpetuentzako produktua da.

Familia hauek eginbehar asko dutela eta, emaitza positiboak ahalik eta azkarren, eta posible bada esfortzurik egin gabe, nahi dituzte. Ondoren, ingurukoak zur eta lur utziko dituzten haurrak aurkeztuko dituzte.

"Es muy importante que el niño también sea felicitado por los padres cada vez que termina la sesión para motivar al pequeño a continuar con el programa" (Credumed S.L, 2005). Esaldi honek konduktismoaren eta animalien heziketaren antza du.

Azken finean, produktu honen erabilerak gizarteko ezaugarrien jarraipena bermatzen du. Hau da, gizaki automatiko eta otzanen produkzioa. Berezigarririk gabeko haurren sorrera bultzatzen da, iritzirik ez dutenena eta gainera denak berdin berdinak dira.

Homogenizazioa eta eredu kapitalista bultzatze horretan paper garrantzitsua betetzen du produktua aurkezteko moduak. Izan ere, hedabide eta informazio guneetan estimulazio goiztiarrari buruzko datuak bilatuz gero, aldeko iritzi eta artikuluak agertzen dira, denak beren froga datuekin. Erabiltzaile edota emaitzen ehunekoak eta datuak nonahi. Bideo eta irudiak bilatuz gero gainera, itxurari asko erreparatzen zaio (gizon trajedunak agertzen dira teknikaren hobekuntzak azpimarratuz, esaterako). Horren guztiaren atzean dirua dagoela ezin da ezbaian jarri.

Zail egiten zaio edonori estimulazioaren alde ez daudenen argudioak aurkitzea. Gehiago bilatu behar dela azpimarratzen du, hausnarketa eta ikasketa indibiduala bultzatu asmoz.

- Pedagogia ikuspegia. Metodo tradizionalaren eragina ageri da.

Jokoaren metodologiaren oinarriak errepikapena, sekuentziazioa, indartze positiboa eta entzunezkoak nahiz ikusizkoak diren estimuluen erabilpena dira.

Ondorioz, pedagogia tradizionalaren oinarriak segitzen dituen metodoa dela esan daiteke. Hona hemen produktuaren metodologiaren eta pedagogia tradizionalaren arteko loturak eta bakoitzaren kritika:

- Autoritatea. Pedagogia tradizionalan irakasleak agintea du eta estimulazio goiztiarrean ere helduaren esku dago haurren garapena. Produktuaren kasuan, gurasoak dira hurrei zer ikasi erakusten diotenak eta horretarako bidea edo tresna telebista edota ordenagailua da. Laburbilduz, helduak bere boterea bitarteko baten bidez erakusten du. Haurra menpekoa da hasieratik.
- Errepikapena. Bai pedagogia tradizionala eta baita Domanen Metodoa ere mekanikoki eta sistematikoki ekintzak errepikatzean oinarritzen da.

Behin eta berriro egiten diren errepikapenek ez dute ezagutza ziurtatzen. Irudia ikustean berehala erantzungo dute, baina ba al dakite errealitatearekin lotzen?

- Ezagupen entziklopedikoari lehentasuna. Bien metodologiak kontzeptuen memoriazko ikasketari ematen diote garrantzia.

Esperientziak ikaskuntza gehiago bermatzen du.

Hoyuelos-ek planteamendu ezberdin baten aldeko hautua egiten du, Eskola Berriaren antza duen pentsaeraren korrontearengandik hurbilago dagoenera zehazki. Planteamendu honek ikaskuntza eta hezkuntzaren azterketa egiten du kanpotik barrura (orain artekoek barrutik kanpora egin dute) eta asmo horretan haurrei buruzko ikuspuntua aldatzearen beharra ikusten du. "Haurraren kultura"-ren alde egiten du, haurrengan ustea izan behar da, hots, haien berezko gaitasunetan sinestea ezinbestekoa da.²

Malaguzzi-ren lanen eragina duen planteamendu horrek ikuspegi funtzionala du. Haurrei tresna, baliabide eta egoera egokiak jarri behar zaizkie eskura beren garapenaren arduradun izan daitezen modu askean. Honek umeengan ezaugarri bereziak garatzea eragingo du: konfiantza, autonomia, ekimena... gizarteko elementu bezala hezi behar direnaren aldekoa delako. Azken batean, haurren partaidetza orainaldi eta etorkizunari begirakoa izan behar da.

"Vivir el tiempo de la infancia es dejarse sorprender por los hechos que se transforman en acontecimientos, que nos conmueven porque nos devuelven el recuerdo y la nostalgia de emociones aparentemente olvidadas" (Hoyuelos, 2008).

² Adituak estimulazio goiztiarraren kritikotasunean gehiago sakontzeko liburuak gomendatu zizkigun:

Falk, J. (2001). *Desarrollo lento diferente*. Barcelona: Octaedro.

Honoré, C. (2013). *Bajo presión*. RBA Divulgación

Honoré, C. (2013). *Elogio de la lentitud. Un movimiento mundial desafía el culto a la velocidad*. RBA Divulgación

Honoré, C. (2013). *La lentitud como método*. RBA Divulgación

Hoyuelos, A. (2004). *La ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. Barcelona: Octaedro.

7. IMPLICACIONES SOCIALES, PSICOLÓGICAS Y PEDAGÓGICAS EN LA ESCUELA

"En Estimulación Temprana convergen diferentes campos disciplinares (pedagogía, psicoanálisis, neurología, sociología), lo que la constituye en un espacio de articulación necesario, donde las acciones sólo adquieren sentido cuando se concretan a la luz de las decisiones del equipo interdisciplinario" (Vega, 2013-05-21).

Tomando en consideración la relación entre distintas ciencias y contemplando la repercusión que está teniendo en la sociedad, vemos indispensable recapacitar acerca del trato dado a las generaciones futuras.

7.1 Influencia social

Desde el punto de vista de la sociología, se puede decir que el uso de la estimulación pretende contribuir a la socialización, proceso que se lleva a cabo gracias a agentes sociales como la familia, la escuela, los semejantes y los medios de comunicación.

A pesar de que la socialización se prolonga durante toda la vida, hemos de centrarnos en la etapa en la que se pone en práctica la estimulación temprana, es decir, en la infancia (entre el nacimiento y los seis años).

Por lo tanto, aunque la segunda socialización también se produzca en esa etapa, tendremos en cuenta sobre todo la primera socialización. Ésta sucede en los primeros años de vida dentro del núcleo familiar y proporciona a los infantes las habilidades necesarias para que formen parte de la sociedad. La segunda socialización es el proceso en el que instituciones específicas como la escuela aportan competencias más definidas y en el que el valor de la afectividad es sustituida por el de la cognición que aportan las técnicas de aprendizaje de la pedagogía.

Al hablar sobre la influencia social de la estimulación temprana son dos los agentes sociales que debemos considerar: la familia, institución que crea la primera conexión entre el individuo y la sociedad; y la escuela, institución formal que tiene como meta la educación de calidad.

La familia se preocupa de mantener y reproducir la organización y el orden social establecido, ofreciendo mecanismos que posibilitan la estructuración de la identidad y personalidad. La escuela pretende lograr el aprendizaje desarrollando a los individuos de forma íntegra y se responsabiliza del proceso de socialización a través de la transmisión y la concienciación.

Las nuevas generaciones asimilan y aprenden de esta forma los conocimientos, valores, normas de conducta, costumbres, modos de ser y formas de ver el mundo de generaciones anteriores o de la época en la que viven.

La socialización se encuentra condicionada por la realidad histórica, económica, social y cultural y "*la finalidad de la sociedad es crear miembros a su imagen*". (Durkheim, 1893). La transmisión de valores, habilidades, destrezas, hábitos y conductas no sólo se produce por medio de la palabra, sino que está presente en cada acción, sentimiento y actitud.

La estimulación temprana, al ser una método utilizado en familias y en escuelas, contribuye a la recreación de particularidades del entorno y en este caso de la sociedad actual, formado por características universales y de cada lugar. Los primeros valores, como la libertad, justicia, respeto, tolerancia, responsabilidad, amor, bondad, confianza, solidaridad, verdad, valentía, paz, amistad, fraternidad y honor, están dirigidas a la convivencia. Los segundos, al contrario, cambian dependiendo del lugar del momento en el que se vive. Actualmente, los valores dominantes en vez de centrarse en la convivencia, se basan en la economía (competitividad, eficiencia, racionalidad instrumental, individualidad y rapidez entre otros).

Después de observar y analizar las características de la sociedad, y teniendo en cuenta que cada acción que se produce en ella va encaminada a la reproducción de la misma, vemos necesario hacer hincapié en la manera de utilizar la estimulación temprana. Dicho de otro modo, las familias deberían reflexionar sobre los valores que se transmiten mediante el uso de ésta técnica y después decidir si eso es lo que se quiere para las generaciones venideras.

En conclusión el modo de utilizar la estimulación temprana influye en el individuo. Es por eso por lo que las familias deberían darle uso en una forma crítica, dejando de lado los valores que puedan ser negativos e intentando convertirlos en positivos.

La escuela recupera la función de informar que perdió a partir de la revolución industrial: los avances en las nuevas tecnologías produjeron que la información pudiera llegar manos de todos los ciudadanos, transformando la función de depositar información y cultura que tenía la escuela hasta entonces en capacidad de compartir información con otros agentes sociales. De esta forma, el profesorado puede asesorar a las familias dando información acerca de la estimulación temprana (Rotger, 2012). Esta ayuda debe ser imparcial, y por consiguiente, será únicamente para que las familias puedan decidir cuál es la mejor opción.

7.2 Influencia psicológica

El conjunto de técnicas utilizado tanto en familias como en la escuela se emplea con niños recién nacidos hasta los 6 años y propicia el desarrollo de capacidades cognitivas, físicas, emocionales y sociales. En cuanto a la influencia psicológica en la escuela, hemos de matizar el concepto ya que las personas que utilizan el método pueden confundir dos conceptos relacionados, pero diferentes: estimulación temprana y atención temprana.

La estimulación temprana es un conjunto de técnicas específicas utilizada como método de prevención y terapia en la escuela. En estos casos se pretende incidir en el desarrollo de forma que se eviten posibles problemas futuros y en el caso que haya problemas, poder solucionarlos estimulando el cerebro. De esta manera se trabaja con el causante del problema. Esta variación de la estimulación temprana hace que las técnicas se asemejen más a las utilizadas en la atención temprana (Grupo de Atención Temprana, 2000).

Las experiencias de estimulación, como hemos dicho anteriormente, se fundamentan en los conocimientos del crecimiento y desarrollo del sistema nervioso y del cerebro, órgano más complejo del ser humano, que alberga la estimulación natural y cultural recibida.

La maduración del sistema depende de la genética y de la experiencia. Por esta razón, proporcionando ambientes enriquecidos se puede favorecer un mejor desarrollo bio-psico-social de los niños en la etapa de los 0 a los 6 años. La infancia es crítica debido a la inmadurez y plasticidad o flexibilidad cerebral. Al mismo tiempo, en ésta época el órgano se desarrolla con mayor rapidez. Mediante la utilización de las técnicas, se influye en la estructuración y funcionalización de las neuronas. Así pues, los estímulos sonoros, visuales, táctiles, olfativos, gustativos y de movimiento contribuyen a la activación de las neuronas (García-Molina; Enseñat- Cantallops; Tirapu-Ustárrroz eta T. Roig-Rovira, 2009).

Todas las capacidades relacionadas con el conocimiento, la afectividad, la evolución social y físico dependen del sistema nervioso y particularmente de su estado de equilibrio y madurez. En el momento en el que las condiciones no son las adecuadas pueden surgir numerosos síntomas negativos, reflejados en los infantes. En estos casos, se empieza a enfocar los ejercicios a la prevención y a la terapia.

Los beneficiarios de la estimulación temprana, en suma, son todo aquellos infantes (con o sin problemas) de 0 a 6 años. Es más, las embarazadas son también objetivo de estas técnicas. El objetivo de la utilización de la estimulación en la infancia es producir cambios en el funcionamiento del cerebro y el desarrollo mental, aprovechando la capacidad de aprendizaje y adaptabilidad del cerebro en beneficio de los niños y niñas.

7.3 Influencia pedagógica

La estimulación temprana persigue como finalidad la consecución de técnicas para el posterior desarrollo de habilidades y capacidades de los niños y niñas en la infancia, contemplando a los niños y niñas globalmente y teniendo en cuenta tanto a los individuos como a la familia y el entorno que los rodea.

Los principios de la estimulación temprana en la escuela están influenciados por investigaciones realizadas por defensores y detractores de dicho método, ofreciendo de esta manera un método completo.

La concepción del niño, por ejemplo, no se asemeja a la que tienen los defensores. Es decir, según la escuela los niños nacen formados y el objetivo debe ser conseguir desarrollar íntegramente a los alumnos (conseguir una evolución bio-psico-social).

En cuando a la metodología, la escuela ha sabido escoger los principios convenientes para poder llegar a los objetivos predefinidos. Antes de actuar es imprescindible conocer a los infantes mediante la observación y consiguiente valoración de cada situación. La presencia del componente lúdico al igual que defiende el creador del método (Glenn Doman), es indispensable puesto que el juego se convierte en el medio para conseguir el desarrollo de habilidades. Los ejercicios están fundamentados, como en el origen de la estimulación temprana, en la repetición y la rapidez. Esto ayuda potenciar las funciones cerebrales que interesan o todas en su totalidad. *"Todo aprendizaje se basa en experiencias previas"*. (Kamii eta DeVries, 1985). Se trabaja de manera constante y repetitiva, introduciendo novedades de vez en cuando. Este modo de trabajar favorece a que los niños no se aburran y a atraer su atención. El trabajo, igualmente, se realiza en diferentes áreas: verbal, numérica, área de la percepción y manipulación, motora, atención-memoria y en el de la inteligencia emocional. *"A parte de estas áreas también tenemos presente para desarrollar en los juegos otro tipo de estimulación (oral, acústica, olfativa y somática)"* (Prieto, 2012-05-22). Por último, los recursos y materiales utilizados son diversos, compuestos por materiales audiovisuales.

En relación al papel del adulto en la educación de los niños, la escuela hace suya la idea de que las familias tienen que implicarse. Es por eso por lo que creemos que debería haber un intercambio de información y opinión entre las dos instituciones acerca de la estimulación temprana, produciendo de esta forma un reparto de funciones. Se puede citar, entre otros, la decisión de que la familia se centre en desarrollar el ámbito socio-afectivo dejando en manos de la escuela el aprendizaje de nuevos conceptos. Los juegos, por ejemplo, ayudan a cumplir la función social (formando en hábitos de cooperación y de afrontamiento con situaciones) y la función creativa (dejando a la mente hacer lo que guste). De esta forma, escuela y familia aprenden a repartir y compartir funciones.

En la actualidad, la estimulación temprana que se realiza en la escuela está dirigida a la prevención y mejora de posibles problemas. Es decir, los destinatarios de este grupo de técnicas suelen ser alumnos con posibles necesidades específicas. Para terminar con este apartado haremos un ejemplo positivo de la utilización de la estimulación

temprana en las aulas, seleccionando un método utilizado. Hemos optado por este método porque es muy utilizado en Educación Infantil:

- El método llamado Estimulación Multi-sensorial fue creado por el terapeuta y psicólogo norteamericano Jean Ayres (1920-1989).

Se basa en ofrecer a los niños un entorno lleno de estímulos sensoriales que se encuentran bajo control del educador o familia.

Alfred Tomatis (1920-2001), el otorrinolaringólogo, psicólogo, investigador e inventor francés define de esta forma la estimulación sensorial:

"Una estimulación sensorial es la apertura de los sentidos, que nos comunica la sensación de estar más vivos. Los colores son más intensos, los olores más sutiles, los alimentos tienen otro sabor y una textura más refinada. La vida en general tiene otro significado, porque los sentidos pasan a un primer plano, favoreciendo el vivir más intensamente. Una estimulación sensorial provoca entonces como un estado de receptividad sensitiva que repercute en una mayor atención, la que a su vez es como la mecha que enciende la conciencia".

Aunque ésta técnica no es puramente proveniente de la estimulación temprana ya que su objetivo principal va encaminada a la terapia, tienen mucho en común. Nos permite ver que la estimulación temprana ha empezado a ser influyente en terapias y en escuelas.

- Objetivos

El método pretende contribuir en las condiciones de vida de las personas con necesidades específicas educacionales. Dicho de otro modo, se busca reducir la diferencia entre la información sensorial que reciben con la real. De esta forma, la relación con el entorno y los aprendizajes mejoran.

- Formación del profesorado.

Aunque no se necesite ninguna especialización para llevar a cabo el método se recomienda la especialización en Pedagogía Terapéutica o en su defecto una formación acerca del método.

- Receptor o receptora del método. Características y síntomas

Son todos aquellos que padecen los síntomas de una disfunción en la integración neurosensorial: retraso en el aprendizaje de habilidades y destrezas motoras respecto a la edad cronológica y problemas de conducta.

Hemos de advertir que no todos los niños con disfunción neurosensorial presentan los síntomas enunciados. De hecho, pueden presentar una sola, o una combinación de varios síntomas.

- Metodología

Mediante el método los infantes conocen sus capacidades, las formas de lograr información, secretos del cuerpo y la mente, y la manera de hacerse entender en el ambiente que les rodea. Comprendiendo y controlando sus propias habilidades son capaces de intervenir en su entorno. Es decir, se vuelven competentes.

El ambiente en el que se realiza la intervención se convierte en factor importante en la efectividad. En consecuencia, el aula multi-sensorial es el lugar ideal en el que llevar a cabo diferentes ejercicios: se trata de un espacio físico donde se pueden encontrar recursos y materiales relacionados con la sensorialidad.

El aula tiene como característica principal el equilibrio. Es por eso que la iluminación, la resonancia, el color, el mobiliario, las conexiones eléctricas y los suelos, paredes y columnas han de ser tenidos en cuenta antes de empezar con la sesión. El aula está dividida en espacios relacionados con los sentidos y en ellas hay material específico para ayudar a los niños. En el espacio del olfato, por ejemplo, podemos encontrar difusores de aromas con diferentes fragancias (Gómez, 2009).

"Un lugar donde se pueden desarrollar las estimulaciones básicas del desarrollo y, por tanto, emerja el placer sensomotriz: expresión evidente de la unidad de la personalidad del niño, puesto que crea unión entre las sensaciones corporales y los estados tónico-emocionales y permite el establecimiento de la globalidad."

Bernard Aucouturier (1985)

En resumen, en la confección del método se intenta influir en áreas en las que se utilizan en el día a día, a veces conscientemente y otras veces sin consciencia. La estimulación ayuda a las personas que no son capaces de utilizar la capacidad

sensomotora, haciendo que en cada instante sean conscientes de cada área: visual, auditiva, táctil, gustativa, olfativa, somática, área de la autopercepción, vestibular, cognitiva, motriz y área del lenguaje.

8. CONCLUSIONES

En términos globales podemos decir que el logro de los objetivos ha sido satisfactorio ya que hemos podido dar respuesta a las preguntas planteadas y reflexionar sobre cada una de ellas:

a. Profundizar en los pormenores de la estimulación temprana

Después de investigar, examinar, juzgar y comprender definiciones dispares, la estimulación temprana se definiría de este modo: la estimulación temprana es un conjunto de técnicas utilizadas por adultos del entorno (tanto padres y madres como educadores y educadoras) dirigidas a los infantes de 0 a 6 años con o sin necesidades específicas, y que pretenden desarrollarlos de una forma global (físicamente, psicológicamente y afectivo-socialmente).

La socialización que promueve la estimulación temprana está unida a la primera socialización, aquella que sucede en los primeros años de vida dentro del núcleo familiar.

Los ejercicios planteados y llevados a cabo en la estimulación temprana están basados en juegos repetitivos de ritmo acelerado. Asimismo, los recursos presentes en este tipo de ejercicios lúdicos han ido variando debido a los progresos acaecidos. Hemos de decir que las bases no han sido alteradas, es decir, la base de la estimulación temprana sigue siendo el ejercicio físico, la imagen acompañada del nombre y la información auditiva. La forma de presentar y visualizar la información, en cambio, se ha adecuado a los avances tecnológicos ya que en los comienzos se utilizaban fichas hechas a mano o en ordenador (con imágenes reales) y en la actualidad, se puede elegir entre fichas táctiles y fichas que aparecen en pantallas de televisión, ordenador u otro tipo.

La estimulación temprana es una práctica intencionada debido a que en todo momento cada acto está encaminado a una dirección: acelerar la activación y estructuración de las neuronas del cerebro en la época en el que éste es más elástico (la infancia) a través de estímulos crecientes en intensidad, frecuencia y duración. La disposición correcta, sana y fuerte del sistema nervioso y del cerebro más exactamente, según los defensores del método, aumenta la inteligencia puesto que

maximiza los potenciales físicos e intelectuales de los infantes. Los niños y niñas nacen con la necesidad de conocer, comprender y interactuar con el ambiente que les rodea. Este método asegura respuestas a las necesidades y hacerles feliz.

El método se tiene que llevar a cabo sin presiones y respetando el proceso ordenado y lógico con el que se forma esta estructura. Este proceso deliberado produce muchos interrogantes al respecto: ¿Se le puede decir que se "trabaja sin presión" al tener siempre en mente un objetivo? ¿Qué pasa si los infantes se desvían del camino predefinido: se les redirige o se les deja seguir con su propio camino? ¿Pueden los niños ser felices cuando los adultos fijan siempre qué tienen que hacer y a dónde tienen que llegar? ...

En respuesta a estas cuestiones se encuentran los que defienden la no utilización de la estimulación temprana. Estos teóricos y pedagogos fundamentan sus ideas en que los niños y niñas son los protagonistas de la construcción del conocimiento, y por lo tanto, son ellos los que tienen que descubrir todo lo que les rodea sin ayuda ni imposición de nadie. Moviéndose en libertad, sin ningún tipo de estímulo proveniente de fuera, es decir, con los estímulos que producen ellos mismos, pueden llegar a estructurar el cerebro y madurar. Dicho de otra manera, la capacidad de desarrollarse globalmente depende únicamente de ellos. Los adultos son los encargados exclusivamente de crear ambientes seguros y de dejarse sorprender por los niños mediante la observación.

Encontramos, por consiguiente, ideas diferentes frente a frente: descubrimos dos formas de ver a los niños (el uno defiende que los niños nacen sin terminar mientras el otro lo desmiente), dos formas de trabajar, dos funciones de los adultos e infantes, entre otros. A pesar de todo, ambos desembocan en el mismo objetivo: el desarrollo integral de los niños y niñas.

A menudo nos preguntamos cuál es la forma correcta de actuar y de educar. No existe ninguna decisión que se pueda aplicar en todos los ámbitos ya que la eficacia de los métodos depende del objetivo (o no) que se quiere llegar, de la utilización que se le va a dar y de la persona a la que se le va aplicar, es decir, del caso y situación.

"Hay tantas verdades como individuos" (Relativismo individual. Gianni Vattimo, 2011)

En la intervención, se debería partir considerando diferentes factores relacionados con los niños y su entorno y eligiendo después seguir dando pasos convenientes, sin tener nada que ver con una y otra metodología concreta.

La crítica que se le hace a la pedagogía actual y a la estimulación temprana reside en la trascendencia que se le da a los resultados. Dicho de otra forma, hoy en día para saber el desarrollo de los infantes, se observan los resultados, quiero decir, los objetivos marcados anteriormente. En el caso que no se hayan cumplido, se empieza a pensar que es porque pueden tener retrasos en esas áreas. Se menciona sin cesar que "*hay que respetar el ritmo de cada niño*", pero no se pone en práctica. Observando solamente los resultados, se dejan de lado las evoluciones que han podido tener en diferentes áreas del desarrollo, es decir, el proceso.

La estimulación temprana es, en conclusión, un síntoma de la sociedad actual que quiere obtener personas que defienden los valores actuales en poco tiempo y sin demasiado esfuerzo.

b. Investigar la relación de la estimulación temprana y la familia. y c. Estudiar el vínculo entre la estimulación temprana y la escuela.

La utilización de la estimulación temprana ha sido extendida al conjunto de la sociedad, afectando a las familias y a la educación.

Las técnicas de estimulación temprana pretenden estrechar el vínculo de los y niñas con la familia y la escuela, teniendo en cuenta lo importantes que son en la infancia. Para eso, los adultos se convierten en los aplicadores de la técnicas, los reforzadores y los responsables de que los infantes lleguen a los objetivos marcados.

La estimulación temprana se deduce que pretende reproducir personas homogéneas preparadas para el mundo laboral, y la familia y la educación contribuyen en este fin mediante la transmisión de valores, actitudes y formas de ver el mundo idénticos a los que hay en la actualidad: rapidez, dinero, resultados...

d. Perfeccionar el trabajo docente, la educación de los padres y el sistema educativo.

El examen que hemos realizado sobre la estimulación temprana ha podido ayudarnos a conocer mejor la situación de hoy en día del trabajo docente, la educación de los padres y el sistema educativo.

Las modificaciones acaecidas en la sociedad han producido un encuentro de ideas contrapuestas entre la educación y sociedad. La escuela ha dejado de ser la fuente de conocimiento y en cierta manera, ha perdido el poder de la información. De esta forma otros agentes sociales como las familias se benefician la oportunidad de conseguir información a través de nuevas tecnologías. Por si esto no fuera poco, la escuela ha hecho suyas algunas funciones que antes se le compartía a con las familias (por ejemplo la transmisión de la cultura o valores).

La educación debería aceptar el hecho de que nada es estático y adaptarse a la nueva situación. La evolución de las funciones y de la forma de trabajar confluyen en que el vínculo de estos agentes ha de ser más estrecho, preocupándose de esta forma la escuela del entorno, la familia de la escuela... La nueva mentalidad contribuirá a la mejora de la relación entre los agentes socializadores y así, aprenderán que el cambio pide el reparto de las obligaciones, y por consiguiente, el trabajo en equipo.

e. Aprovechando el protagonismo que tienen los recursos digitales en la sociedad de hoy en día, incrementar el conocimiento acerca de ellos.

Los recursos digitales son un conjunto de conocimientos técnicos y tecnológicos que posibilitan enseñar, informar, cambiar, adaptar y satisfacer a la humanidad. Es por eso por lo que están presentes en todos los ámbitos de la sociedad y en la propia naturaleza produciendo cambios.

En la llamada sociedad de la información en la que nos encontramos inmersos se les ha atribuido a los recursos digitales la capacidad de decidir sobre los procesos educativos. Hoy en día algunos opinan que la responsabilidad de cada acción en la que ha sido utilizada algún tipo de elemento tecnológico se halla en los recursos digitales, olvidando que son una herramienta, por lo tanto, no pueden ser tratados desde una visión determinista, haciendo recaer en ellos la responsabilidad, en primera instancia, de las consecuencias positivas o negativas que pueden traer consigo. Los recursos digitales, como la palabra bien anuncia, son instrumentos o intermediarios que utilizan las personas para actuar. Se deduce de esta forma que los responsables siempre son las personas.

En la estimulación temprana es común la utilización de las nuevas tecnologías. Sin embargo, estos recursos son meros medios para llegar a un objetivo señalado anteriormente.

Después de buscar e investigar acerca del tema, hemos podido llegar a una conclusión: la información que llega a los usuarios es interesada y proviene de las personas que pretenden transmitir ciertas ideas. Los datos que arriban a los usuarios están anteriormente analizados, calculados y elegidos, para que de este modo la persona los interiorice sin ninguna posible duda.

El ejemplo de esta conclusión es que en el momento de buscar información y diversidad de opinión sobre la estimulación temprana mediante nuevas tecnologías (internet exactamente), sólo aparecían teorías que la defendían, teniendo que buscar más a fondo para encontrar referencias en contra de ella.

De esta manera, hemos podido conocer casos y situaciones que nos llevan a pensar que se puede desconfiar de los datos irrefutables que presentaban los autores que defendían la estimulación temprana. Hemos tenido, por ejemplo, acceso a informaciones en medios de comunicación (noticias) que desmienten la efectividad de cierto método y la consiguiente devolución del dinero a las familias.

Hay, asimismo, pedagogos que afirman que es un método indeciso, argumentando, entre otros, los siguientes aspectos: se presenta el método como indispensable y milagroso; se produce una robotización de los niños (se muestra el sistema nervioso humano como algo flexible y fácil de manejar e influir en él); se manifiesta que el aprendizaje se realiza mediante el juego y "sin querer" mientras que en realidad exige trabajo (relacionado con la duración de las sesiones y las normas a seguir por ejemplo) tanto a familias y escuelas como a los niños; el énfasis que se da a resultados que todavía no están cumplidos ya que no se sabe cuál serán los efectos a largo plazo; y la intención de presentar el método como técnica novedosa cuando los ejercicios se basan en la pedagogía tradicional.

En consecuencia deberíamos finalizar recomendando ser críticos con todos los aspectos que nos rodean y sobre todo con la información que nos llega. Tras la experiencia de intentar buscar información acerca del tema, hemos llegado a la

conclusión de que hemos de saber indagar. No debemos conformarnos con ideas que se repiten una y otra vez ya que la repetición no asegura la verdad, al igual que la no aparición no significa que sea poco fiable. Detrás de cada dato, información y teoría hay un conjunto de personas y una intención.

9. ERREFERENTZIAK

- Arnáiz, P. (2003). *Educación Inclusiva: una escuela para todos*. Spain: Aljibe
- Arregi, A.; Sainz, A.; Tambo, I. eta Ugarriza, J. (2006). *Ikerketa: Hezkuntza Premia Bereziak Lehen Hezkuntzan Euskal Sistemaren Erantzuna*. Bilbo: Irakas Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko Erakundea (ISEI-IVEI).
- Ballesteros Jiménez, S. (2000). *Psicología general: un enfoque cognitivo*. Madrid: Universitas.
- Berger, P. eta Luckman, T. (1986). *La construcción social de la realidad*.
- Buruxkak Liburutegi Digitala. Balluerka Las, N. eta Isasi Balanzategi, X. (2007). *Ikerkuntza psikologian: ikerketa baldintzak eta diseinuaren baliotasuna*. Gasteiz: UEU
- Chavarría Olarte, M. (2011). *Educación en un mundo globalizado: retos y tendencias del proceso educativo*. Mexiko: Trillas.
- Credumed S.L (2005). Babybit. <http://www.babybit.com/es/babybit.asp>
- Durkheim, É. (1893). *La división del trabajo social*.
- Educación Infantil (2013-05-13). Guía básica de estimulación temprana. <http://www.educacioninfantil.info/guia-estimulacion-temprana.html>
- Etxague, K. (2000). 0-3 urte bitarteko haurraren garapen psikologikoa. *Hik Hasi*. <http://www.hikhasi.com/artikulu/534>
- Espinoza Fresas, L. F. (2011). *Estimulación Temprana*. Universidad Canadiense. <http://es.scribd.com/doc/64183231/proyecto-ESTIMULACION>
- Estimulación temprana (2013-05-20). *Estimulación Temprana*. <http://estimulaciontemprana.co/category/estimulacion-temprana/>
- Facua (2009-19-26). Disney devolverá el importe de los videos de Baby Einstein en EEUU. *Noticias: Publicidad y comercio*. <https://www.facua.org/es/noticia.php?Id=4559>
- Fernández Prados, J.S. (2009). Los medios de comunicación, nuevas tecnologías de la información y sus implicaciones en el sistema educativo. *Revistas electrónicas*.

- Freud, S. (1916). *Introducción al psicoanálisis*. Madrid: Alianza.
- García-Molina, A.; Enseñat-Cantalops, A.; Tirapu-Ustárriz, J. eta Roig-Rovira, T. (2009).
 Maduración de la corteza pre frontal y desarrollo de las funciones ejecutivas durante los primeros cinco años de vida. *Revista Neurología*.
<http://www.neurologia.com/pdf/Web/4808/bb080435.pdf>
- Gianni Vattino, R.G. (2011). *¿Verdad o fe débil? Diálogo sobre cristianismo y relativismo*. Barcelona: Paidós.
- Gómez, Mª C. (2009). *Aulas Multisensoriales en educación especial. Estimulación e integración sensorial en los espacios Snoezelen*. Vigo: Ideaspropias.
- Grupo de Atención Temprana (2000). *Libro blanco de la atención temprana*. Madrid: Real Patronato de Prevención y de Atención a Personas con Minusvalía.
<http://www.atenciontemprana-atai.org/publicaciones/libroblancoat.pdf>
- Harluxet Hiztegi Entziklopedikoa (2013-05-15). *Familia*.
<http://www1.euskadi.net/harluxet/>
- Harluxet Hiztegi Entziklopedikoa (2013-05-15). *Gizarteratze*.
<http://www1.euskadi.net/harluxet/>
- Hoyuelos, A. (2008). *Los tiempos de la infancia*.
http://ice2.uab.cat/jor_infantil_VIII/materials/conf2.pdf
- Kamii, C. eta DeVries, R. (1985). *La teoría de Piaget y la educación preescolar*. Madrid: Antonio Machado.
- Macionis, J.J. (2011). *Sociología*. Madrid: Pearson Prentice Hall
- Mallaguzzi, L. eta Hoyuelos, A. (2011). *La educación infantil en Reggio Emilia*. Barcelona: Rosa Sensat-Octaedro
- Martí Sala, E. (1991). *Psicología evolutiva: teorías y ámbitos de investigación*. Barcelona: Anthropos
- Morris, C. (1997). *Introducción a la psicología*. Madrid: Pearson Prentice Hall
- Mujika, A. (2011-10-01). *Piklerren begirada*. Gaur8

- Nafarroako Gobernua, Hezkuntza Departamentua (2007). *Curriculum. Haur Hezkuntza 2. zikloa*. Iruñea: Nafarroako Gobernuaren Argitalpen Fonda.
- Nafarroako Gobernua (2004). *Laguntza Goiztiarra Nafarroan: abiapuntu agiria*. Iruñea: Nafarroako Gobernuaren Argitalpen Fonda.
- Nafarroako Gobernua (2011). *El desarrollo psicológico del niño de 3 a 6 años*. Iruñea: Nafarroako Gobernuaren Argitalpen Fonda.
<http://dpto.educacion.navarra.es/publicaciones/pdf/desarrollo.pdf>
- Olano Rey, R. (1993). *La psicología genético-didáctica de H. Wallon y sus implicaciones educativas*. Oviedo: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Oviedo.
- Parsons, T. (1951). *El sistema social*.
- Pikler, E. (1996). *Datemi Tempo*. Itali: Red Edizioni.
- Prieto, L. (2013-15-22). Artículo de opinión sobre la estimulación temprana (niños/as de 3-7 años). *Revista Correo Conductual*.
<http://www.cetecova.com/index.php/revista-correo-conductual-coco/9-coco-9/36-articulo-de-opinion-sobre-la-estimulacion-temprana-ninosas-de-3-7-anos->
- Psicología-online. Pascual, M. (2013-05-10). *Psicología evolutiva: teorías*
<http://www.psicologia-online.com/pir/la-teoria-de-los-estadios-de-piaget.html>
- Psicopedagogía (2013-05-10). *Definición de teoría del aprendizaje de Vigotsky*
<http://www.psicopedagogia.com/definicion/teoria%20del%20aprendizaje%20de%20vigotsky>
- Rotger Cerda, J.M. (2012). *Sociología de la educación*. Cap XV.: Escuela y comunidad. Barcelona: Pearson education.
- Quevedo, S. (2013-05-20). Método doman-Delacato. *Slideshare*.
<http://www.slideshare.net/salvador-quevedo/mtodo-doman>
- Taberner, J.(2009). *Soziologia eta hezkuntza: hezkuntza-sistema gizarte modernoetan: funtzioak aldaketak eta gatazkak*. Euskal Herriko Unibertsitatea (EHU).
- Trinidad Requena, A.; Gómez González, J.; eta beste batzuk (2013). *Sociedad, Familia, Educación. Una introducción a la sociedad de la educación*. Tecnos.

Vega, H. La formación clínica y el equipo en Estimulación Temprana. *Psicopedagogía*.

<http://www.psicopedagogia.com/articulos/?articulo=325> (2013-05-21)

Wikipedia Entziklopedia Askea (2013-05-16). *Estimulación temprana*.

http://es.wikipedia.org/wiki/Estimulacion_temprana

Wikipedia Entziklopedia Askea (2013-05-18). *Niño*.

<http://es.wikipedia.org/wiki/Ni%C3%B1o>

10. ERANSKINAK

BABYBIT

Català English **Español** Français

Descuentos

Quiénes somos

babybit

Programa

Productos

Compras

Los expertos

Videos

FAQs

Contacto

¿Qué es babybit?

Los programas de estimulación precoz babybit se basan en el conocido método de los BITS. Estos han sido creados para estimular el cerebro del niño en la etapa más fructífera para su desarrollo, es decir de 0 a 6 años.

Como padres, tenemos la responsabilidad del desarrollo de nuestros hijos. Cuando llega la edad de escolarizarlos, gran parte de su capacidad de aprendizaje ha disminuido notablemente. Por eso es tan importante estimular al niño en esta etapa tan crucial.

Con babybit nuestros niños aprenderán nuevos conocimientos clasificados y estructurados sin darse cuenta, desarrollarán y ampliarán su lenguaje, reforzarán la memoria a largo plazo, estimularán la memoria fotográfica y sobre todo tendrán un aprendizaje significativo.

Estos aprendizajes se centran en tres áreas, lectura, matemáticas y conocimientos enciclopédicos y cumplen los siguientes requisitos:

- Elementos que incitan el interés por aprender.
- Repetición necesaria como base de la metodología para asegurar la consolidación del aprendizaje.
- Tiempo de presentación de cada BIT de un segundo aproximadamente.
- Imágenes precisas, reales y de calidad.
- Presentación de elementos del entorno próximo y lejano.
- Estímulos auditivos y visuales.
- Motivación como clave del éxito.

Todas las sesiones se desarrollan como un juego rápido y divertido. Dentro de ellas se encuentran elementos sonoros para captar la atención del niño y al finalizar aparece la felicitación. Es muy importante que el niño también sea felicitado por los padres cada vez que termina la sesión para motivar al pequeño a continuar con el programa.

"Una cosa que han descubierto los científicos es que los niños que reciben alabanzas con frecuencia se vuelven más inteligentes que los que reciben reproches con frecuencia."

Thomas Dreier

© 2005 Credumed,SL

Programa de estimulación temprana babybit.

En el ámbito pedagógico, entendemos BIT como cualquier dato simple que pueda almacenar el cerebro y que llegue a través de los sentidos. Existen tres clases de bits: bits de matemáticas, bits de lectura y bits enciclopédicos. Estos dos últimos se deben utilizar conjuntamente para una adquisición más rápida de la lectura comprensiva.

El secreto y la eficacia de los programas babybit está en la secuenciación de los contenidos, así como en la brevedad de presentación de los bits, con lo que se consigue captar la atención de los niños durante toda la sesión. Además, para facilitar todavía más el aprendizaje, cada sesión se estructura en dos partes principales:

- **Programa lector-enciclopédico:** Los bits se repiten durante una semana, pero presentándose en un orden diferente en cada sesión. Así se mantiene el factor sorpresa y se consigue con esta necesaria repetición la consolidación del aprendizaje.
- **Programa matemático:** Los contenidos se presentan de manera progresiva, adecuada, y sin ninguna repetición. Esto es debido a que dada la naturaleza de esta materia el niño podría caer en una cierta monotonía.

Cada DVD babybit contiene 15 semanas de programación. A su vez, una semana de programación consta de 15 sesiones y se recomienda ver 3 al día, de lunes a viernes, descansando los fines de semana.

Por tanto, con los cuatro DVDs (Volumen 1, 2, 3, 4) los padres tendrán preparado más de un año de programa de estimulación temprana, y sus hijos recibirán la base de toda enseñanza mientras juegan y se divierten.

"El niño no distingue entre jugar y aprender. Así lo hace desde que nace. Para él aprender es pasar, a través del juego, a actividades que le permitan conocer el mundo exterior."

Raquel Cohen

Estimulación temprana en DVD.

Los programas de estimulación temprana babybit son los únicos del mercado que, basándose en el conocido método de los bits, se presentan en formato DVD.

¿Por qué el DVD?

Estamos seguros que el DVD es el mejor medio para la implantación de un programa de estimulación temprana para el niño. Su sencillez, su comodidad, su calidad y su masiva implantación en los hogares lo convierten en la herramienta ideal.

El lugar idóneo para realizar un método de estimulación temprana es el hogar. Gracias a nuestros DVDs su hijo podrá disfrutar de un adecuado aprendizaje en un ambiente cálido y seguro en el salón de su casa.

A pesar de la complejidad y laboriosidad que conlleva realizar un programa de estimulación temprana que abarque las principales áreas de conocimiento, con babybit se ha logrado con éxito. Babybit hace fácil lo difícil y allana el camino a todos los padres.

Nuestros DVDs son muy sencillos de utilizar, están perfectamente estructurados y los padres solo tendrán que seleccionar la sesión en que se encuentra el niño. Estos disfrutarán de tres sesiones diarias diferentes de lunes a viernes descansando los fines de semana. Así de fácil y práctico!

Estimulación Temprana. Volumen 1

En este volumen el niño podrá iniciarse en el mundo de la lectura por medio del aprendizaje de palabras completas y de su correspondiente imagen, reforzando de esta manera su asimilación. En las matemáticas por medio de puntos aprenderá la noción de cantidad y sus primeras operaciones.

Duración: 6 horas 37 minutos

[Idiomas](#) [Demostraciones](#) [Comprar](#)

Estimulación Temprana. Volumen 2

En el volumen 2 el niño seguirá viendo palabras completas y además se introducirán parejas de palabras, con su correspondiente imagen. En matemáticas se concluye el aprendizaje de cantidad y aparece el concepto de cifra y sus operaciones.

Duración: 6 horas 43 minutos

[Idiomas](#) [Demostraciones](#) [Comprar](#)

Estimulación Temprana. Volumen 3

En el programa de lectura del volumen 3 el niño aprenderá frases simples, con palabras conocidas. En matemáticas se profundizará en las operaciones de cifras.

Duración: 6 horas 41 minutos

[Idiomas](#) [Demostraciones](#) [Comprar](#)

Estimulación Temprana. Volumen 4

En este volumen se da un gran paso en la lectura presentando los primeros cuentos. En matemáticas se continuará con el aprendizaje de operaciones más complejas.

Duración: 6 horas 25 minutos

[Idiomas](#) [Demostraciones](#) [Comprar](#)

Qué dicen los expertos en estimulación temprana.

Los científicos han demostrado que los primeros años de vida son importantísimos para la estimulación del cerebro infantil. Esta estimulación debe ser adecuada, precisa y efectiva para conseguir beneficios y logros en nuestros hijos.

Entre la sexta semana y el quinto mes de embarazo en el cerebro del bebé se desarrollan aproximadamente 100.000 millones de células cerebrales. Algunas células ya se encuentran conectadas al nacer pero la mayoría no lo están. Durante el periodo que abarca desde el nacimiento a los 6 años, es el momento ideal para que estas células logren conectarse las unas a las otras formando redes neuronales cada vez más complejas. De ahí la importancia de la estimulación precoz.

"Los niños nacen con un deseo furioso de aprender. Quieren aprenderlo todo acerca de todo y quieren aprenderlo enseguida."

Glenn Doman

"Educar significa fomentar el establecimiento del mayor número posible de conexiones cerebrales; rodear al niño en un ambiente afectivo y aportarle un modelo adecuado que imitar."

Francisco Kovacks

"Cada niño tiene el impulso espontáneo de aprender".

Maria Montessori

"Creemos que desde el nacimiento del niño hasta los seis años es la etapa más importante para el desarrollo del carácter, personalidad y aptitudes para el aprendizaje."

Makato Shichida

"No inventé un método de educación, simplemente di a algunos niños la oportunidad de vivir".

Maria Montessori

"Nadie quiere ni puede aprender tanto ni tan bien como un niño menor de tres años."

Victor Estalayo

"El cerebro no debería pasar más hambre que el estómago".

Herbert Spencer

"Cada niño tiene la capacidad de sobresalir, solo es cuestión de darle la oportunidad para sacar el potencial intelectual que lleva dentro."

Glenn Doman

"Cada niño tiene, al momento de nacer, una inteligencia potencial más alta que la que Leonardo da Vinci utilizó en toda su vida."

Glenn Doman